

ΔΙΑΣΧΟΛΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ
ΛΥΚΕΙΩΝ Α' ΑΘΗΝΑΣ
«ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΡΜΑΟΣ»

*Βραβευμένα έργα
Ε' Διαγωνισμού 2023-24*

2ο ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
2025

ΔΙΑΣΧΟΛΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ
ΛΥΚΕΙΩΝ Α΄ ΑΘΗΝΑΣ

«ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΡΜΑΟΣ»

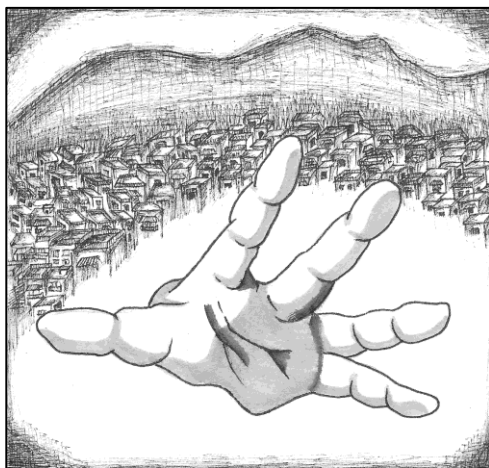
Βραβευμένα έργα Ε΄ Διαγωνισμού
2023-2024

ΔΙΑΣΧΟΛΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ
ΛΥΚΕΙΩΝ Α΄ ΑΘΗΝΑΣ
«ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΡΜΑΟΣ»

*Βραβευμένα έργα
Ε΄ Διαγωνισμού 2023-2024*

2ο ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αθήνα 2025

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

Σχέδιο εξωφύλλου – φύλλου τίτλου: Στέλλα Κατσαμάκη

Φιλολογική επιμέλεια: Δήμητρα Γεράση

Τυπογραφική επιμέλεια: Σπύρος Καρύδης

© 2ο ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Τιμολέοντος Φιλήμονος 30-32 & Έλενας

Βενιζέλου Τ.Κ: 11521 Αθήνα

Τηλ. 210-64.36.784 & 210-64.42.204· fax. 210-64.69.834

Ηλεκτρ. Δ/ση: mail@2lyk-peir-athin.att.sch.gr

Ιστοσελίδα: <http://2lyk-peir-athin.att.sch.gr/>

ISBN: 978-618-82483-7-3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ∞ 9

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ∞ 23

Μαρία Λεμπέση
Αφύπνιση ∞ 25

Ροδάνθη Σαββάλα
Αγναντεύοντας όπου δεν υπάρχει θέα ∞ 33

Κωνσταντίνος Ξούριας
Πίσω στα χωράφια μας θα τα πούμε ∞ 45

Μαριάννα Μπούλος
Αστροβουαγιάζ ∞ 57

ΔΟΚΙΜΙΑ ∞ 65

Άννα Φράγκου
Αντίδοτο στη σχολική βία οι φορείς αγωγής ∞ 67

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ∞ 77

Ανθή Δολιώτη
Ξέρω ∞ 79

Κωνσταντίνος Ξούριας
Ολετήρας Τελαμώνος ∞ 81

Γιώργος Φωτέας
Ο Κανένας ∞ 83

Σοφία Χατζηφιλιππίδη
Οι Έκπτωτοι ∞ 85

ΣΤΙΧΟΙ ∞ 89

Σάιμον Ζόμα
Ο παπα-Ηλίας ∞ 91

ΘΕΑΤΡΟ ∞ 97

Δέσποινα Μπουδούρη
Μαμά έρχομαι να στα πω! ∞ 99

GRAPHIC NOVEL ∞ 109

Χαρά Αντωνάκη
Το τέρας μέσα μου ∞ 111

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την Πέμπτη 16 Μαΐου 2024 πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο του 2ου Πρότυπου Γενικού Λυκείου Αθηνών η εκδήλωση της απονομής των βραβείων του 5ου Διασχολικού Διαγωνισμού Δημιουργικής Γραφής Λυκείων Α΄ Αθήνας «Δημήτρης Αρμάος», για το σχολικό έτος 2023-2024. Ο Δημήτρης Αρμάος -ποιητής, φιλόλογος στο 2ο Πρότυπο Γενικό Λύκειο, επιμελητής για πολλά χρόνια των εκδόσεων Gutenberg- υπήρξε η ψυχή του εγχειρήματος του διαγωνισμού στο ξεκίνημά του, γι' αυτό, έπειτα από τον αδόκητο θάνατό του στις 31 Μαΐου 2015, η Διεύθυνση και ο Σύλλογος του 2ου Προτύπου Γενικού Λυκείου Αθηνών αποφάσισαν να δώσουν στον Διαγωνισμό Δημιουργικής Γραφής το όνομά του, ως μικρή ένδειξη αναγνώρισης της προσφοράς του.

Υπενθυμίζουμε ότι ο Διαγωνισμός ξεκίνησε το σχολικό έτος 2011-12 στο 2ο Πρότυπο -τότε Πειραματικό- ως ενδοσχολικός. Στην πορεία διευρύνθηκε, έγινε διασχολικός για να συμπεριλάβει τα προηγούμενα έτη τα Πρότυπα και Πειραματικά Λύκεια της Α΄ Αθήνας. Κατά τον 5ο Διασχολικό Διαγωνισμό, είχαμε τη χαρά και τη συγκίνηση να δούμε το αρχικό εκείνο χαμηλόφωνο εγχείρημα να μεστώνει και να βγάζει καρπούς, αγκαλιάζοντας 7 Λύκεια της Α΄ Αθήνας. Τα σχολεία που εμπλέκονται στον φετινό διαγωνισμό είναι: το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ που τον διοργανώνει, το ΠΣΠΑ (Πειραματικό Σχολείο Πανεπιστημίου Αθηνών), το 1ο Πρότυπο ΓΕΛ (Γεννάδειο), το Καλλιτεχνικό Σχολείο Αθηνών, το 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης, το 12ο Λύκειο Αθηνών (Πετράλωνα), και το 18ο Λύκειο Αθηνών (Ανω Πατήσια).

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, έτσι και φέτος ο διαγω-

νισμός διατήρησε τους στόχους τους, όπως είχαν εκφραστεί από την αρχή, αποβλέποντας στην αυτοέκφραση, την ανάπτυξη της δημιουργικότητας, την καλλιέργεια της άμιλλας, την αγάπη γενικότερα για τη λογοτεχνία. Ειδικά στις μέρες μας των γρήγορων ρυθμών, των αμέτρητων ψυχαγωγικών επιλογών και των άπειρων ηλεκτρονικών ερεθισμάτων, η στροφή στη λογοτεχνία και στη δημιουργική γραφή εν γένει μπορεί να γίνει διέξοδος διαφυγής ή ακόμα και αφορμή για την αναζήτηση νέων δυνατοτήτων έκφρασης της ψυχής, κάλεσμα για αυτογνωσία.

Δικαίωμα συμμετοχής στον Διαγωνισμό, όπως και τις άλλες χρονιές, είχαν όλοι οι μαθητές και όλες οι μαθήτριες των παραπάνω σχολείων με έργο ατομικό ή ομαδικό (ή και τα δύο) χωρίς προκαθορισμένο θέμα και σε επτά ειδολογικές κατηγορίες: (1) Διήγημα, (2) Δοκίμιο, (3) Ποίημα, (4) Στίχοι τραγουδιού, (5) Σενάριο, (6) Θεατρικό έργο, (7) Graphic Novel.

Ο διαγωνισμός συντονίστηκε στο 2ο Πρότυπο ΓΕΛ από τις: Κλειώ Βακαλοπούλου, Άντα Γάκη, Δήμητρα Γεράση, Δήμητρα Καραδήμα και Σοφία Κουρουτσίδου.

Οι συντονιστικές επιτροπές των άλλων σχολείων ήταν:

1ο ΠΓΕΛ: Ευφροσύνη Ζαχαράτου, Αχιλλέας Ντελλής.

ΠΣΠΑ: Νίκος Ανδριώτης, Γεώργιος Δουλφής, Βάιος Καμινιώτης, Σοφία Μπεκρή, Ξένια Ξουργιά, Βάσω Τσουνή.

18ο ΓΕΛ Αθηνών: Σπύρος Καρύδης, Παρασκευή Μπονταΐτη, Νικόλαος Τσιβόλας, Στέργιος Τσιούρης.

5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης: Μαρία Δρακοπούλου, Κωνσταντίνα Καραβούλια, Δώρα Κλαπάκη, Μαργαρίτα Στεφάνου, Αντωνία Τσιμπλή.

Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο Α.Τ. Αθηνών: Νίκη Γεωργίου, Σταυρούλα Γεωργίου, Διονύσιος Μαρούλης, Φαίη Μπαρούνη, Πηνελόπη Παπαϊωάννου, Γιώργος Πασχάλης, Κατερίνα Φέκα.

12ο ΓΕΛ Αθηνών: Αικατερίνη Αντωνίου, Σπυριδούλα Καλλώνη, Όλγα Παπακώστα, Πασχαλίνα Τονοζλή, Ανδριανή Κυλάφη.

Οι συντονιστικές επιτροπές συνέλεξαν τα έργα των μαθητών και τα παρέδωσαν στην κρίση της Κριτικής Επιτροπής, με καλυμμένα τα στοιχεία ταυτότητας των διαγωνιζόμενων, ως εγγύηση για το αδιάβλητο του διαγωνισμού. Οι κριτές-αξιολογητές της Επιτροπής ήταν με αλφαβητική σειρά:

Κίμων Αξαόπουλος, φωτογράφος, καθηγητής φωτογραφίας στο 4ο ΕΠΑΛ Αθηνών.

Δημήτρης Γκιούλος, ποιητής και μεταφραστής.

Νικολέττα Δραζινάκη, παλαιά επί τρία συναπτά έτη βραβευθείσα του λογοτεχνικού διαγωνισμού, απόφοιτος βιολογίας.

Γιάννης Καρκανέβατος, συγγραφέας και δάσκαλος δημιουργικής γραφής.

Δημήτρης Κοπανάς, καθηγητής Οικονομικών στο 2ο Πρότυπο ΓΕΛ.

Αγάθη Μαρκάτη, Δρ. Φιλοσοφίας, Πανεπιστημιακός, παλαιά συνάδελφος στο 2ο Πρότυπο ΓΕΛ.

Δημήτρης Μαύρος, φιλόλογος και ποιητής, μεταφραστής, επιμελητής εκδόσεων, παλαιός απόφοιτος του 2ου Προτύπου και επίσης βραβευθείς στον συγκεκριμένο διαγωνισμό.

Κατερίνα Μπαζίνα, γραφίστρια, καθηγήτρια καλλιτεχνικών στο 4ο ΕΠΑΛ Αθηνών.

Ζωή Μπέλλα-Αρμάου, φιλόλογος, ομότιμη Σχολική Σύμβουλος, μεταφράστρια και διευθύντρια της σειράς Aldina των εκδόσεων Gutenberg, η σύζυγος του αείμνηστου Δημήτρη Αρμάου.

Μαρία Νέζη, σύμβουλος εκπαίδευσης φιλόλογων στην Α' Αθήνας.

Ασημίνα Ξηρογιάννη, συγγραφέας, θεατρολόγος και φιλόλογος.

Κώστας Στοφόρος, δημοσιογράφος και συγγραφέας.

Τη φετινή χρονιά τα έργα που υποβλήθηκαν προς κρίση ήταν 100. Πιο συγκεκριμένα, το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ συμμετείχε με 35 έργα, ακολούθησε το 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης με 26 έργα, το 12ο ΓΕΛ με 13 έργα, το ΠΣΠΑ με 12, το Καλλιτεχνικό με 7, το 18ο με 4 και το Γεννάδειο με 3 έργα. Συνολικά 96 μαθητές από τα παραπάνω σχολεία άδραξαν την ευκαιρία να αυτοεκφραστούν στο χαρτί! Τα έργα, ανά κατηγορία, είναι τα ακόλουθα (αλφαβητικά με βάση τον δημιουργό):

Κατηγορία «Διήγημα»

Βασιλείου Μελίνα, Στον δρόμο της φωτιάς, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης.

Γιαννούλης Παύλος, Η σκουληκότρυπα, 2ο ΠΓΕΛ.

Γιω Μαρία-Βασιλική, *Αυτό που πάντα ονειρεύομαι*, 2ο ΠΓΕΛ.

Γυφτάκη Ελπίδα, *Αγαπημένο μου ημερολόγιο*, 5ο ΓΕΛ Η-
λιούπολης

Δελιδάκη Νικολέτα, *Μια ξεχωριστή μέρα*, 12ο ΓΕΛ

Ζόμα Σάιμον, *Τελικά;* 2ο ΠΓΕΛ

Κανταρά Δέσποινα, *Τα μάτια μέσα της*, 12ο ΓΕΛ

Κίτσου Στυλιανή, *Η Ελπίδα*, 2ο ΠΓΕΛ

Κολοβού Μαρία-Παρασκευή, *Χάος στο δάσος*, Καλλιτεχνικό
Κωνσταντίου Αριάδνη, *Στις στροφές που ξύπνησαν οι δαίμο-
νες*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Λεμπέση Μαρία, *Αφύπνιση*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Μαλαβάκη Μαρία-Μαρίνα, *Μέσα από τα μάτια*, 18ο ΓΕΛ

Μανώλη Νεκταρία, *Λητώ*, 12ο ΓΕΛ

Μουντράκη Ελένη-Μιχαέλα, *Να προσέχεις*, ΠΣΠΑ

Μπεράτη Μυρτώ, *Δεν πρόλαβα*, ΠΣΠΑ

Μπούλος Μαριάννα, *Αστροβουαγιάζ*, 2ο ΠΓΕΛ

Νασοπούλου Όλγα-Ελευθερία, *Θ(έρως)*, 18ο ΓΕΛ

Ντέκα Παρασκευή, *Δεύτερη ευκαιρία*, 2ο ΠΓΕΛ

[ΑΝΩΝΥΜΟΣ], *Opéra féerie*, 18 ΓΕΛ

Ξούριας Κωνσταντίνος, *Πίσω στα χωράφια μας θα τα πούμε*,
2ο ΠΓΕΛ

Πάλλη Εβελίνα, *Μέσα από τα μάτια μου*, Καλλιτεχνικό

Παπαθανασίου Ευθύμιος, *Ζω*, ΠΣΠΑ

Παπαποστόλου Καλλιόπη, *Ο δέσμιος*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Περπινιά Μαργαρίτα, *Το ρολόι στον τοίχο*, 5ο ΓΕΛ Ηλιού-
πολης

Πολύδωρος Πολυχρόνης, *Ο πίνακας*, ΠΣΠΑ

Σαββάλα Ροδάνθη, *Αγναντεύοντας όπου δεν υπάρχει θέα*, 2ο
ΠΓΕΛ

Σπηλιωτοπούλου Αλίκη, *Το δένδρο μου κι εγώ*, ΠΣΠΑ

Σταμάτης Νικόλαος, *Άλεξ*, 2ο ΠΓΕΛ

Τασιοπούλου Στεφανία, *Ο θάνατος της Σμύρνης*, 5ο ΓΕΛ
Ηλιούπολης

Τσακιρίδη Χριστίνα, *Μια φορά και έναν καιρό σε ένα βασί-
λειο*, 2ο ΠΓΕΛ

Χωριανόπουλος-Δάντης Ιωάννης, *Το σχοινί*, 2ο ΠΓΕΛ

Κατηγορία «Δοκίμιο»

Βαλληλής Στυλιανός, *Γιατί καταστρέφεται το περιβάλλον*; 2ο ΠΓΕΛ

Γκούβη Σοφία, *Η θρησκεία και οι αιρέσεις*, ΠΣΠΑ

Λαζαρίδου Μαρία, *Η χαώδης εφηβεία*, ΠΣΠΑ

Μουστάκης Βασίλειος, *Η τραγωδία των τραγουδιών*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Μυλωνά Δέσποινα, *Μοναξιά: Μήπως τελικά είναι η απροσδόκητη μοίρα του ανθρώπου*; 12ο ΓΕΛ

Σουσουνη Αγγελική, *Βοήθεια!*, 12ο ΓΕΛ

Φράγκου Άννα, *Αντίδοτο στη σχολική βία οι φορείς αγωγής*, 2ο ΠΓΕΛ

Χρυσανθόπουλος Μάριος-Εμμανουήλ, *Η Βία: το ρεφρέν της ύπαρξης*, 12ο ΓΕΛ.

Κατηγορία «Ποίημα»

Αερικού-Αλεξίου Αντιγόνη, *Μεταίχιμο*, 1ο ΠΓΕΛ

Αλμπάνη Ευαγγελία, *Μεγάλωσα στην εποχή της ιδιοκτησίας*, 12ο ΓΕΛ

Αναστασίνη Γεωργία, *Προσοχή στο κενό μεταξύ συρμού και αποβάθρας*, 12ο ΓΕΛ

Αποίκου Ελένη, *Βλέποντας τη φίλιά μέσα από τέσσερεις τοίχους*, 2ο ΠΓΕΛ

Βαρούτης Βίκτωρ, *Αμυγδαλιά*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Γαρμπή Κωνσταντίνα, *Αστικό τοπίο*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Δαρακλή Βικτώρια-Συμεωνία, *Νοιάζομαι*, 2ο ΠΓΕΛ

Δεληπρίμη-Καρακώστα Ειρήνη, *Η γυναίκα*, 2ο ΠΓΕΛ

Δήμου Αγγελίνα, *Και οι δρόμοι μας σώπασαν*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Δήμου Μικαέλα, *Άγνωστος*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Δολιώτη Ανθή, *Ξέρω*, Καλλιτεχνικό

Δρακοπούλου Μυρτώ, *Όλα για τα μάτια σου*, 2ο ΠΓΕΛ

Ζόμα Σάιμον, *Κατακραυγή*, 2ο ΠΓΕΛ

Κακαβά Γεωργία, *Εξομολόγηση*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Κακαβελάκης-Τράπαλης Παύλος, *Ουδεμία λύση*, 1ο ΠΓΕΛ

Καλαντζής Νικόλαος, *Άνοιξη*, 2ο ΠΓΕΛ

Κίτσου Στυλιανή, *Μάτια κλειστά*, 2ο ΠΓΕΛ
 Κοντός Σταύρος, *Νύχτα καλοκαιριού*, 2ο ΠΓΕΛ
 Κωνσταντίου Αριάδνη, *Γιατί ο Θεός έπλασε ανθρώπους;*, 5ο
 ΓΕΛ Ηλιούπολης
 Μάττας Κωνσταντίνος, *Η αποπλάνηση του γραπτού χειμένου*,
 2ο ΠΓΕΛ
 Μερζιώτη Δέσποινα, *Ίσως*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης
 Μεταξά Κύρα, *Θυμάσαι πού είναι τελικά η αγάπη;*, ΠΣΠΑ
 Μουζάκη Ευσταθία-Διονυσία, *Μελίτα Αναστασία, Παντελιδάκη
 Αναστασία, Ανθοδέσμη*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης
 Μουστάκης Βασίλειος, *Το αλφαβητάρι της ελευθερίας*, 5ο ΓΕΛ
 Ηλιούπολης
 Μπούλος Μαριάννα, *Ο άλλος μου εαυτός*, 2ο ΠΓΕΛ
 Ντέκα Παρασκευή, *Τα δεσμά που αγαπώ*, 2ο ΠΓΕΛ
 Ξούριας Κωνσταντίνος, *Ολετήρας Τελαμώνος*, 2ο ΠΓΕΛ
 Πασιοπούλου Αντιγόνη, *Οι ερωτήσεις*, ΠΣΠΑ
 Περρή Δέσποινα, *Αφωνία, Καλλιτεχνικό*
 Σγούρου Παρασκευή, *Οι 4 το πρωί*, 2ο ΠΓΕΛ
 Σίρπο Αλέξανδρος, *Αφιερωμένο, Καλλιτεχνικό*
 Σίσκου Ιωάννα-Ραφαέλα, *Ένα ηλιοβασίλεμα*, 5ο ΓΕΛ Ηλιού-
 πολης
 Σκέντο Αλίσια, *Το αίσθημα σκοτώνει*, 2ο ΠΓΕΛ
 Σουλιώτη Βάια-Μαρία, *Έχει και η χελώνα σου άγχος;*, 2ο
 ΠΓΕΛ
 Στάππας Δημήτριος, *Η τελευταία σελίδα*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης
 Τρογγύλη Ηλιάνα, *Ανέμου όνομα*, 2ο ΠΓΕΛ
 Τουρή Μαρκέλλα, *Συγγνώμη μαμά*, ΠΣΠΑ
 Τρουπή Δέσποινα, *Πνοή*, 18ο ΓΕΛ
 Τσεκοδήμα Αρτεμισία, *Πόλεμος και ειρήνη*, 12ο ΓΕΛ
 Τσιτσιβού Δέσποινα, *Ονειρο-παγίδα*, ΠΣΠΑ
 Φατσέα Ευαγγελία, *Τα τριαντάφυλλα*, 12ο ΓΕΛ
 Φιλίππου Κωνσταντίνος, *Ο χορός των σκιών*, 12ο ΓΕΛ
 Φούκη Μαργαρίτα, *Κόσμος οφθαλμαπάτη*, 2ο ΠΓΕΛ
 Φωτέας Γεώργιος, *Ο Κανένας*, ΠΣΠΑ
 Χαβδούλα Περσεφώνη, *Εκεί που ανθίζουν τα δάχρυα της επι-
 λογής*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης
 Χαραλαμποπούλου Αικατερίνη, *Ο χάρτινος κόσμος σας*, 5ο

ΓΕΛ Ηλιούπολης

Χατζηφιλιππίδη Σοφία, *Οι Έκπτωτοι*, 12ο ΓΕΛ

Κατηγορία: Στίχοι τραγουδιού

Βαλλήλης Στέλιος, *Εδώ*, 2ο ΠΓΕΛ

Γκότσης Νικόλαος, *Μπελάς*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Ζόμα Σάιμον, *Ο Παπα-Ηλίας*, 2ο ΠΓΕΛ

Θάκας Δημήτριος, *Συναισθήματα*, 2ο ΠΓΕΛ

Κατσαμάκη Αλεξάνδρα, *Ήλθες τυχαία*, 12ο ΓΕΛ

Κατηγορία: «Θεατρικό έργο»

Λουδάρου Αναστασία-Όλγα(Όλια), *Πράσινο φόρεμα*, Καλλιτεχνικό

Μανώλογλου Σοφία-Ελένη, *Οι δείκτες κυλούν*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Μπουδούρη Δέσποινα, *Μαμά έρχομαι να στα πω!*, 1ο ΠΓΕΛ

Κατηγορία «Σενάριο»

Βιτάλης Κωνσταντίνος, Βιτάλης Αναστάσιος, Μαλαταράς Νικόλαος, *Απόηχοι της κατασκοπείας*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Γκότσης Νικόλαος, *Ταξίδι στο τίποτα*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Καχριμάνης Παναγιώτης, *Το δείπνο*, 2ο ΠΓΕΛ

Κατηγορία Graphic Novel

Αντωνάκη Χαρά, *Το τέρας μέσα μου*, 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης

Βιολάκης Προκόπιος-Αδριανός, *The path*, Καλλιτεχνικό

Βουγιού Χριστίνα, *Οι αργοπορημένοι*, 2ο ΠΓΕΛ

Πέραν της αισθητικής αξίας των έργων, έχει ενδιαφέρον να δει κανείς σε ποια θέματα εστίασε η πένα των διαγωνιζόμενων. Ο έρωτας με την ακατανίκητή του δύναμη υπήρξε ένας από τους μεγάλους κυρίαρχους του φετινού διαγωνισμού. Οι αγωνίες της εφηβείας, η φιλία, υπαρξιακές αναζητήσεις και φιλοσοφικοί στοχασμοί, τραγικά συμβάντα, ο φόβος του θανάτου, ο όλεθρος και η ματαιότητα του πολέμου, η προσφυγιά, η κοινωνική υποκρισία, ζητήματα προσωπικής ταυτότητας, η διαχείριση της απώλειας, κλυδωνισμοί του θεσμού της οικογένειας, οικολογικοί προβληματισμοί,

η επικαιρότητα, ακόμα και το πρόσφατο τραγικό δυστύχημα των Τεμπών, απασχόλησαν τους ευαίσθητους μαθητές μας που προσπάθησαν να τα αποτυπώσουν με τις λέξεις ή τα σκίτσα τους.

Απονεμήθηκαν, ανά κατηγορία:

Κατηγορία «Διήγημα»

Απονεμήθηκαν βραβεία, αλλά και έπαινοι, λόγω της υψηλής βαθμολογίας των έργων που διαγωνίστηκαν. Το Β' Βραβείο μοιράστηκε σε δύο έργα, τα οποία ισοβάθμησαν.

Α' Βραβείο: Στη Μαρία Λεμπέση από το 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης για το διήγημά της *Αφύπνιση*. Η δημιουργός του, αξιοποιώντας δημιουργικά -χωρίς να το κρύβει- επιρροές από το κλασικό έργο 1984 του George Orwell αλλά και από το *Fahrenheit 451* του Ray Bradbury, περιγράφει μια μελλοντική δυστοπία όπου απολυταρχικά καθεστώτα εργαλειοποιούν τη γλώσσα με σκοπό να υποδουλώσουν πνευματικά τους ανθρώπους. Το εύρημα της κλειστής βιβλιοθήκης, δηλ. η απαγόρευση στη γνώση, δημιουργεί ένα σκηνικό αγωνίας για την τύχη της ηρωίδας.

Β' Βραβείο: Στη Ροδάνθη Σαββάλα από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ για το διήγημά της *Αγναντεύοντας όπου δεν υπάρχει θέα!* Κείμενο με φαντασία και υπέρβαση των αφηγηματικών σταθερών: η αφηγήτρια διακόπτει συχνά τη διήγηση, για να σχολιάσει αυτά που αφηγείται ή για να δηλώσει αδυναμία για το πώς θα εξελιχθεί η υπόθεση ή για να απευθυνθεί στον αναγνώστη. Το εύρημα αυτό δίνει στο κείμενο τον χαρακτήρα μιας πολύ σύγχρονης, ώριμης και άνετης γραφής, που μπορεί και μπλέκει αφήγηση και μετα-αφήγηση, πραγματικότητα και φαντασία. Ένα κείμενο στοχαστικό πάνω στη γραφή και την καθημερινότητα, με δροσερή μυθοπλαστική δύναμη.

Β' Βραβείο: Στον Κωνσταντίνο Ξούρια από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ, για το διήγημά του *Πίσω στα χωράφια μας θα τα πούμε*. Έργο που συγκινεί όχι μόνο λόγω του τραγικού του θέματος (φτώχεια, ξενιτεμός, πόλεμος, θάνατος) αλλά και μέσω της υλοποίησής του: αφήγηση με αναδρομές, αναστολές της αφήγησης και επαναφορές, ποιητικό ύφος, σκιαγράφηση χαρακτήρων μέσω του δια-

λόγου. Διαχειρίζεται με μεγάλη επιδεξιότητα και πειστικότητα ένα πολύ απαιτητικό θέμα, δημιουργώντας μια εξαιρετικά συγκινητική ατμόσφαιρα και μεταδίδοντας ένα οικουμενικό αντιπολεμικό μήνυμα.

Γ' βραβείο: Στη Μαριάννα Μπούλος από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ για το έργο της *Αστροβουαγιάζ*. Κείμενο πρωτότυπο, με ρυθμό και απόλυτη φαντασία που προκαλεί έκπληξη: μια τολμηρή αφήγηση για τον δρόμο των ναρκωτικών που οδηγούν στον θάνατο, χωρίς όμως αυτό να αποκαλύπτεται εξ αρχής. Σοκ προκαλεί η αποκάλυψη (Spoiler) ότι η νεαρή αφηγήτρια είναι ήδη νεκρή. Είναι άξιο επαίνου το πώς διαχειρίζεται ένα τόσο τραγικό θέμα, χωρίς καθόλου μελοδραματισμό, αντίθετα με εξαιρετικά τολμηρή ψυχραιμία, εικονοποιία, συχνά και χιούμορ.

Έπαινοι απονεμήθηκαν:

Στη Μαργαρίτα Περπινιά από το 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης για το διήγημά της με τίτλο *Το ρολόι στον τοίχο*, ένα ατμοσφαιρικό και αγωνιώδες δικαστικό-αστυνομικό-ψυχολογικό έργο. Η κορύφωσή του είναι δοσμένη με φρεσκάδα και χωρίς κοινοτοπίες.

Στον Νίκο Σταμάτη από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ για το διήγημά του με τίτλο *Αλεξ*. Το διήγημα πραγματεύεται το τραύμα της απώλειας, της έλλειψης βαθιάς στοργής, της απόρριψης, της μοναξιάς. Ο εφιαλτικός κόσμος ενός νέου, μέσα από μια αγχωτική πρωτοπρόσωπη αφήγηση.

Στην Όλγα Νασοπούλου από το 18ο ΓΕΛ Αθηνών για το έργο της *Θ(έρω)ς*. Μια ιστορία με πολλά επιμέρους επεισόδια και κύριο θέμα το πώς η μικρή ηρωίδα βρίσκει το δρόμο της μετά το τραγικό επεισόδιο του θανάτου των γονιών της, με τη φροντίδα του παππού της.

Κατηγορία «Ποίημα»

Στη δημοφιλέστερη κατηγορία, με 47 συμμετοχές, απονεμήθηκαν τρία βραβεία και ισάριθμοι έπαινοι λόγω της υψηλής βαθμολογίας που έλαβαν τα έργα. Το πρώτο βραβείο μοιράστηκαν δύο έργα τα οποία ισοβάθησαν.

Α' Βραβείο: Στην Ανθή Δολιώτη, από το Καλλιτεχνικό, για το έργο της με τίτλο *Ξέρω....* Διακρίθηκε για τις δυνατές ποιητικές

του εικόνες, την εκφραστικότητα και παραστατικότητα, την αυθεντικότητα της έκφρασης και την εσωτερική του συνέπεια.

Α' Βραβείο: Στον Κωνσταντίνο Ξούρια, από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών για το ποίημά του *Ολετήρας Τελαμώνος*. Ένα έργο με δομή υψηλών προδιαγραφών, ψυχχανλυτικούς υπαινιγμούς, τίτλο που προοικονομεί το «δράμα», με μεστό λόγο, απρόσμενες ζεύξεις και ισχυρή μουσικότητα.

Β' Βραβείο: Στον Γιώργο Φωτέα από το ΠΣΠΑ για το έργο του *Ο Κανένας*. Πρόκειται για μία πρωτότυπη διαχειμενική συνομιλία που συνδέει επιτυχώς τη μυθολογία -και δη τον μύθο του νόστου του Οδυσσέα -με την υπαρξιακή διάσταση. Κείμενο με ροή, συνοχή, οργανωμένη δομή, δυνατή γλώσσα, στο οποίο η 'ιστορική' και 'μυθολογική' του ανάπτυξη καταφέρνει να γίνεται και σύγχρονη.

Γ' Βραβείο: Στη Σοφία Χατζηφιλιππίδη από το 12ο ΓΕΛ Αθηνών για το έργο της *Οι έκπτωτοι*, ποίημα με ιδιαίτερη αύρα από μεγαλεπήβολη επιχική σύνθεση. Θυμίζει Φάουστ και διακρίνεται για την έντονη εικονοποιία του, τον χειμαρρώδη λόγο και το μαγικό, δαιμονικό του κλίμα.

Έπαινοι απονεμήθηκαν:

Στον Κωνσταντίνο Μάττα από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών για το έργο του *Η αποπλάνηση του γραπτού κειμένου*.

Στη Δέσποινα Τρουπή από το 18ο ΓΕΛ Αθηνών για το έργο της *Πνοή*.

Στη Μαργαρίτα Φούκη από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών για το ποίημά της με τίτλο *Κόσμος Οφθαλμαπάτη*.

Κατηγορία «Δοκίμιο»

Στην κατηγορία δοκίμιο, είχαμε φέτος 8 συμμετοχές. Δόθηκε ένα βραβείο για την πρώτη θέση και έπαινος για το έργο που βρέθηκε στη δεύτερη θέση.

Α' Βραβείο: Στην Άννα Φράγκου από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών για το δοκίμιο της με τίτλο *Αντίδοτο στη σχολική βία οι φορείς αγωγής*. Ένα καλογραμμένο αποδεικτικό δοκίμιο που επιχειρεί να τεκμηριώσει με συνεκτικό λόγο και ορθολογικό ύφος τις αιτίες του προβλήματος της σχολικής βίας στις μέρες μας προτείνοντας λύσεις.

Έπαινος απονεμήθηκε στην Αγγελική Σουσουή από το 12ο ΓΕΛ Αθηνών για το πολύ πρωτότυπο στοχαστικό δοκίμιό της με τίτλο *Βοήθεια*, έκκληση που απευθύνει η ελληνική γλώσσα σε όλους εμάς για να τη χρησιμοποιούμε με σεβασμό και να μην την κακοποιούμε!

Κατηγορία «Θεατρικό»

Λόγω της μικρής συμμετοχής, δόθηκε ένα βραβείο στο έργο που συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία και έπαινος στο δεύτερο πιο αξιόλογο θεατρικό.

Α΄ Βραβείο: Στη Δέσποινα Μπουδούρη από το 1ο Πρότυπο ΓΕΛ για το έργο της με τίτλο *Μαμά, έρχομαι να στα πω!*, έργο που προξενεί ρίγη συγκίνησης, αφού αφορμάται από ένα οδυνηρό συμβάν που συγκλόνισε την Ελλάδα την χρονιά που πέρασε και δεν είναι άλλο από το δυστύχημα των Τεμπών.

Έπαινος απονεμήθηκε στη Σοφιλένα Μανώλογλου από το 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης, για το έργο της με τον τίτλο *Οι δείκτες κυλούν*.

Κατηγορία «Σενάριο»

Δόθηκαν δύο έπαινοι στα έργα που βρέθηκαν στις δύο πρώτες θέσεις.

Στον Παναγιώτη Καχριμάνη από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών για *Το δείπνο* του που διακρίνεται για τη ροή και το suspense.

Στον Νικόλα Γκότση από το 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης για το έργο του *Ταξίδι στο τίποτα*.

Κατηγορία «Στίχοι τραγουδιού»

Δόθηκε ένα βραβείο στο έργο που συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία και έπαινος στο δεύτερο κατά σειρά.

Α΄ Βραβείο: Στον Σάμιον Ζόμα από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ Αθηνών για το τραγούδι του *Ο παπα-Ηλίας*. Θέμα πρωτότυπο, προκλητικό και ‘εφηβικό’ αφού σατιρίζει τον κλήρο και την υποκρισία του με παιγνιώδη διάθεση, χιούμορ και τραγουδιστική πρόθεση!

Έπαινος απονεμήθηκε στον Νικόλα Γκότση από το 5ο ΓΕΛ

Ηλιούπολης για τους στίχους του με τίτλο «Μπελάς».

Κατηγορία Graphic Novel

Επειδή οι συμμετοχές υπήρξαν μόλις 3, δόθηκε ένα βραβείο για την πρώτη θέση και έπαινος για τη δεύτερη.

Α' Βραβείο: Στη Χαρά Αντωνάκη από το 5ο ΓΕΛ Ηλιούπολης για το έργο της με τίτλο *Το τέρας μέσα μου*. Πρόκειται για ένα έργο το οποίο οι αξιολογητές έκριναν εννοιολογικά άψογο, τόσο γλαφυρό που μοιάζει βιωματικό. Στα ατούς του η απλότητα του ύφους, η λιτότητα και η σαφήνεια, ο ανεπιτήδευτος τρόπος της γραφής των κειμένων. Σχέδιο συνεπές με το σκοτεινό και εσωτερικό ύφος του.

Έπαινος απονεμήθηκε στη Χριστίνα Βουγιού από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ για το έργο της με τίτλο *Οι αργοπορημένοι*.

Σε όλους τους διαγωνιζόμενους δόθηκαν βεβαιώσεις συμμετοχής. Στους μαθητές και μαθήτριες που έλαβαν βραβεία δόθηκαν ως δώρα βιβλία, ευγενική προσφορά της Ζωής Μπέλλα-Αρμάου, των εκδόσεων Gutenberg, και των εκδόσεων Ύψιλον.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ακούστηκαν μουσικά κομμάτια σε πιάνο από τον Στέλιο Βαληλή. Επίσης κατά την απονομή των βραβείων ακούστηκαν μελοποιημένες τρεις συμμετοχές στην κατηγορία «Στίχοι τραγουδιού» καθώς και επιλεγμένα αποσπάσματα από τα βραβευμένα έργα.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με την τιμητική διάκριση και την επίδοση αναμνηστικού στον Δημήτρη Κοπανά, ο οποίος επί 11 συναπτά έτη συμμετέχει στις κριτικές επιτροπές του διαγωνισμού και ενισχύει παράλληλα τις συντονιστικές επιτροπές με τις τεχνικές του γνώσεις.

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε, τέλος, η έκδοση με τα βραβευμένα έργα του 4ου Διαγωνισμού, αντίτυπα της οποίας δόθηκαν σε όλους τους φετινούς συμμετέχοντες, στα μέλη των συντονιστικών επιτροπών, τους αξιότιμους αξιολογητές μας και προφανώς στους περσινούς βραβευθέντες διαγωνιζόμενους. Το εξώφυλλο της έκδοσης φιλοτεχνήθηκε από τη μαθήτρια της Γ' Λυκείου Δήμητρα Τσιανίκα, από το 2ο Πρότυπο ΓΕΛ. Η έκδοση κατέστη δυνατή

χάρη στο ενδιαφέρον της Ζωής Μπέλλα-Αρμάου και την ευγενική χορηγία των εκδόσεων Gutenberg. Τους ευχαριστούμε για άλλη μια φορά και από τη θέση αυτή. Την έκδοση των βραβευμένων έργων μπορεί να βρει κανείς και ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του 2ου Προτύπου ΓΕΛ, στη διεύθυνση: <http://2lyk-peir-athin.att.sch.gr/wp/wp-content/uploads/2024/05/4-Diagonismos-Dim-Grafis-e-ekdosi.pdf>

Θερμά συγχαρητήρια σε όλα τα παιδιά που συμμετείχαν στον διαγωνισμό, σ' αυτό το όμορφο ταξίδι. Προφανώς η διάκριση δεν είναι αυτοσκοπός. Σημασία έχει η χαρά της δημιουργίας!

Ευχαριστούμε και από τη θέση αυτή θερμά τους χορηγούς του διαγωνισμού: τη Ζωή Μπέλλα-Αρμάου, τις εκδόσεις Gutenberg και τις εκδόσεις Ύψιλον για τα βιβλία που προσέφεραν ως δώρα για τους νικητές.

Ευχαριστούμε την κριτική επιτροπή, η οποία με αγαπητική αυστηρότητα ανέλαβε και έφερε σε πέρας ένα ιδιαίτερα απαιτητικό έργο. Ευχαριστούμε τους εμπλεκόμενους συναδέλφους-συντονιστές στα 7 σχολεία, τη διεύθυνση και τον σύλλογο διδασκόντων του 2ου Προτύπου ΓΕΛ Αθηνών που ενθαρρύνουν χρόνια τώρα τον συγκεκριμένο θεσμό και τέλος, τη μουσική παρέα μας: τον Στέλιο Βαληλλά, τον Νικόλα Γκότση και τον Δημήτρη Θάκα που μας χάρισαν σε πρώτη εκτέλεση τα τραγούδια τους.

Τέλος, θερμές ευχαριστίες οφείλονται στις εκδόσεις Gutenberg, οι οποίες, έπειτα από εισήγηση της Ζωής Μπέλλα-Αρμάου, και αυτή τη φορά ανέλαβαν γενναιόδωρα το κόστος της εκτύπωσης των έργων του 5ου Διαγωνισμού, σε έναν ιδιαίτερα καλαίσθητο τόμο.

Η Συντονιστική
Διασχολική Επιτροπή
του Διαγωνισμού

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Μαρία Λεμπέση

Αφύπνιση

Ξυπνάω. Τρέφομαι. Δουλεύω. Όχι Εργάζομαι. Ποιος χρησιμοποιεί εν έτει 2102 τη λέξη εργάζομαι; Δουλεύω, αποβάλλω από πάνω μου το παραμικρό ψήγμα ανεξαρτησίας που μου έχει απομείνει και υπηρετώ πιστά το αφεντικό μου, καθιστώντας το αφεντικό και της ζωής μου. Κοιμάμαι.

Είναι παράξενο να συνειδητοποιείς ξαφνικά ότι είσαι εγκλωβισμένη σε έναν φαύλο κύκλο, ότι οι μέρες σου είναι ίδιες κι απaráλλαχτες, κι ενώ η μία διαδέχεται αλλεπάλληλα την άλλη, εσύ παραμένεις άβουλη κι αμέτοχη, σαν μια μαριονέτα των Ανωτέρων.

Είχε φτάσει λοιπόν η μέρα της μετακόμισης. Μέχρι τότε, ζούσα σε ένα ανήλιαγο υπόγειο, απ' αυτά που κατασκευάστηκαν δήθεν εξαιτίας έλλειψης χώρου, όπου στεγάζονταν οι Κατώτεροι. Όμως, μόλις συμπλήρωσα τα δέκα χρόνια στο Δ.Επ.Κ [ΔΕΠΚ: ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ, Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΑΝΟΝΩΝ], ως επιβράβευση για τον μόχθο και την τυφλή αφοσίωσή μου, το Κόμμα μού παραχώρησε σπίτι στην οδό 61β. Εκεί, απέναντι από τον επιβλητικό ουρανοξύστη όπου ήταν

εγκατεστημένες οι υπηρεσίες του Υπουργείου, υπήρχε μία πελώρια έπαυλη του εικοστού αιώνα, στα δωμάτια της οποίας φιλοξενούσαν τους πιο διακεκριμένους υπαλλήλους.

Το δικό μου δωμάτιο ήταν ένα από τα πιο ευρύχωρα της έπαυλης. Μπορεί να ήταν μουντό και να στερούνταν χρώματος και ζωντάνιας, αλλά ήταν τουλάχιστον ευάερο κι ευήλιο, σε αντίθεση με την τρύπα στην οποία διέμενα πρωτότερα. Εκείνη εξέπεμπε μια αίσθηση αποπνικτική, λες και οι τοίχοι στένευαν ολοένα και περισσότερο, μέχρι να με συνθλίψουν ή να με καταπιούν και να με οδηγήσουν στην άβυσσο.

Το καινούριο μου δωμάτιο επίσης διέθετε υπερσύγχρονο εξοπλισμό, έτσι ώστε να μην χρειαστεί να μεταφέρω τίποτα από την προηγούμενη κατοικία μου. Το μόνο που είχα κρατήσει ήταν η ενδυμασία της δουλειάς, κάποια είδη ρουχισμού και λίγα ακόμη προσωπικά αντικείμενα. Καθώς, όμως, τα στοίβαζα μέσα σε μια μεταλλική ντουλάπα, παρατήρησα μια μικρή εσοχή, επιδέξια κρυμμένη στο πίσω μέρος του επίπλου. Έβαλα μέσα το χέρι μου και, φέρνοντάς το έξω, αποκάλυψα δύο αλλόκοτα ευρήματα: ένα περίτεχνα σκαλισμένο κλειδί κι ένα κιτρινισμένο τσακισμένο χαρτί, στο οποίο ήταν σχεδιασμένο ένα σκαρίφημα της έπαυλης με μία αλληλουχία από βέλη. Αμέσως αντιλήφθηκα ότι πρόκειται για έναν ιδιαίτερο χάρτη και ακολούθησα τα βέλη να δω πού θα με οδηγήσουν.

Για πολλή ώρα περιπλανιόμουν στους δαιδαλώδεις διαδρόμους, διαγράφοντας άσκοπους κύκλους, ώσπου επιτέλους κατέληξα στο σωστό σημείο. Μπροστά μου στεκόταν μια βαριά ατσάλινη πόρτα.

Όσο άνοιγα διστακτικά την πόρτα, τόσο ξεδιπλωνόταν μπροστά μου μια πέτρινη φιδογυριστή σκάλα, της οποίας τα γλιστερά σκαλοπάτια με οδήγησαν κάπου πρωτόγνωρα. Σε ένα μέρος που έμοιαζε με μηχανή του χρόνου, έτοιμη να σε ταξιδέψει σε περασμένες δεκαετίες. Σε ένα μέρος που το

Κόμμα είχε καταργήσει μετά την καθιέρωση της σύγχρονης γλώσσας, της επονομαζόμενης «Νέας Κοινής», που περιείχε μόνο τις άκρως απαραίτητες για την επικοινωνία λέξεις, απλές και κατανοητές σε όλους, με σκοπό την επίτευξη της «ισότητας». Στη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

Ήταν μία αχανής αίθουσα με σαθρό ξύλινο πάτωμα και σκουροπράσινους λεκέδες από μούχλα στις γωνίες όπου συνέκλιναν οι τοίχοι, μαρτυρώντας παραμέληση. Ο χώρος ήταν εντελώς διαφορετικός από το υπόλοιπο κτήριο, αφού έμοιαζε να κείτεται σαν το κουφάρι ενός απαρχαιωμένου και ξεχασμένου πολιτισμού μέσα στην καρδιά του σύγχρονου, που τον διαδέχτηκε. Πώς, άραγε, να ξέφυγε από τη μανία του Κόμματος να εξαφανίσει τις Βιβλιοθήκες, κρίνοντάς τις επικίνδυνες να διαβρώσουν τη συνείδηση των πολιτών και να διασαλεύσουν την «κοινωνική ειρήνη»;

Περπάταγα πολύ προσεκτικά, καθώς οι φθαρμένες από την πολυκαιρία σανίδες έτριζαν σε κάθε μου βήμα. Πλησίασα ένα από τα πολυάριθμα ράφια και άρπαξα το πρώτο βιβλίο που μου κέντρισε την προσοχή. Ήταν ένα χοντρό, δερματόδετο βιβλίο, με κυπαρισσί εξώφυλλο, το οποίο στιγματίζουν κάτι χρυσά ξεθωριασμένα γράμματα. Ανοίγοντάς το, συνειδητοποίησα ότι διέφερε πολύ από τα βιβλία που είχαν πέσει στα χέρια μου μέχρι τότε· δεν ήταν ούτε Εγχειρίδιο με οδηγίες, ούτε Δοκίμιο που εξυμνούσε το Κόμμα...

Στην πρώτη σελίδα του, δέσποζε ένα τεράστιο κεφαλαίο Άλφα. Στο πάνω μέρος της δεύτερης σελίδας, ήταν γραμμένη η λέξη αβαθής και λίγο πιο κάτω η επεξηγησή της: δίχως βάθος, ρηχός. Ήταν ένα λεξικό. Το δεύτερο που έβλεπα στη ζωή μου, έπειτα από εκείνο που μας είχε δοθεί στις πρώτες τάξεις του σχολείου. Αυτό, βέβαια, ήταν ασύγκριτα παχύτερο και βαρύτερο από εκείνο που είχα ξεφυλλίσει στην παιδική μου ηλικία, γι' αυτό και αποφάσισα να το πάρω στο δωμάτιό μου, όπου θα μπορούσα να το μελετήσω πιο scho-

λαστικά. Έτσι, το έχωσα βιαστικά στην τσάντα μου μαζί με ένα άλλο βιβλίο που βρισκόταν δίπλα του, με τίτλο «Η Φάρμα Των Ζώων» και αποχώρησα αθόρυβα από τη Βιβλιοθήκη.

Όλο το βράδυ δεν έκλεισα ούτε στιγμή τα βλέφαρά μου για να διαβάσω τη «Φάρμα Των Ζώων» και όντως, μέχρι το πρωί τα είχα καταφέρει, συμβουλευόμενη το Λεξικό κάθε μία από τις αμέτρητες φορές που συναντούσα άγνωστη λέξη. Όλος μου ο κόσμος είχε ανατραπεί μέσα σε μία νύχτα κι η αυγή, εκτός από την αρχή μιας νέας μέρας, σήμανε και τη γέννηση του νέου μου, πιο σοφού εαυτού. Είχε έρθει η ώρα να πάω στη δουλειά κι εγώ δεν ήθελα με τίποτα, όχι λόγω εξάντλησης, αλλά διότι οι άπειρες πληροφορίες που είχα μόλις αποκομίσει στροβιλίζονταν ακόμη στο κεφάλι μου, σαν μία γιγαντιαία δίνη που ισοπεδώνει οτιδήποτε βρεθεί στο πέρασμά της. Πλέον το είχα καταλάβει, το Κόμμα ήταν ένα εδραιωμένο ψέμα, πλασμένο πάνω στον χειρισμό της γλώσσας και στην εύαλωτη φύση του ανθρώπου.

Ήταν αδύνατο να αποφύγω να πάω στη δουλειά. Γυρνώντας όμως, κατάφερα να ξεγλιστρήσω στη βιβλιοθήκη, η οποία διαπίστωσα πως ήταν στην ίδια ακριβώς κατάσταση όπως την είχα αφήσει. Ανακούφιση. Πρωτόγνωρο συναίσθημα. Η επήρεια της ανάγνωσης πάνω μου είχε ήδη αρχίσει να διαφαίνεται. Έβαλα μεν τη «Φάρμα Των Ζώων» στη θέση της, αλλά όχι και το Λεξικό. Ήμουν σίγουρη ότι δεν είχε εξαντληθεί η χρησιμότητά του. Προσέγγισα ένα διαφορετικό ράφι και διάλεξα τυχαία ένα άλλο βιβλίο. Καθώς το σήκωνα, μέσα από τις σελίδες του έπεσε ένας σελιδοδείκτης με κεντητές παπαρούνες, τα αρχικά Α.Μ.Ν. και τρία ταλαιπωρωμένα γράμματα. Τα σήκωσα από το πάτωμα και τα διάβασα.

16/8/2044

Σου στέλνω αυτό το βιβλίο για τη γιορτή σου. Λέ-

γεται ότι θα σταματήσουν να βγάζουν αντίτυπά του και θα το αποσύρουν από τα βιβλιοπωλεία για να το επανατυπώσουν στη Νέα Κοινή, όπως μέλλεται να συμβεί και σε όλα τα βιβλία σύντομα. Αυτό το συγκεκριμένο, όμως, το ξεχωρίζω. Είναι ένα από τα αγαπημένα μου κι είμαι σίγουρος ότι ποτέ δε θα αποκτήσει το ίδιο νόημα στη Νέα Κοινή. Γι' αυτό στο χαρίζω, με την ελπίδα ότι θα το διαβάσεις κι ότι θα σε προβληματίσει, όπως προβληματίσε κι εμένα.

Υ.Γ Πρέπει να φύγω εκτάκτως για ένα ταξίδι. Μη στενοχωριέσαι, όμως. Μπορούμε να συνεχίσουμε την επικοινωνία μας μέσω των γραμμάτων.

18/1/2045

Το ήξερες ότι η λέξη «φωνή» προέρχεται ετυμολογικά από το φως και τον νου; Γι' αυτό είναι σημαντικό, ειδικά στις μέρες μας, να είσαι αυτόφωτος. Αλλιώς, δεν είσαι τίποτα παρὰ ένας αντίλαλος ξένων σκέψεων.

20/5/2045

Σε είδα στο δελτίο σήμερα. Δεν έμοιαζες να είσαι ο εαυτός σου. Όχι μονάχα εξαιτίας της ωχρότητας του δέρματός σου και της κούρασης στο βλέμμα σου. Αλλά και τα λόγια σου, μπορεί να εκφέρονταν από το δικό σου στόμα, μα ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΔΙΚΑ ΣΟΥ. Σε κάποιον που σε ξέρει, φαινόταν σαν να είχες υποστεί πλήση εγκεφάλου. Κι εγώ σε είχα προειδοποιήσει απ' την αρχή για τους σκοπούς τους. Αφού δε με άκουσες τότε, άκουσέ με τώρα! Το μόνο που θέλουν να εξυπηρετήσουν είναι τα πολιτικά τους συμφέροντα! Δεν το καταλαβαίνεις ότι η απλοποίηση αυτή δεν έχει ως σκοπό την διευκόλυνση αλλά την απο-

χαύνωση των ανθρώπων; Και ότι ο πραγματικός λόγος που αφαιρούνται σταδιακά όλο και περισσότερες λέξεις από τη Νέα Κοινή είναι γιατί το Κόμμα θέλει να δημιουργήσει πιστά υποχείριά του στα οποία θα μπορεί να επιβάλλει αβίαστα την επιθυμητή διανοητική στάση; Μέχρι το 2090 υπολογίζεται ότι θα έχουν εξαφανιστεί όλες οι λέξεις που δεν περιλαμβάνονται στη Νέα Κοινή! Φαντάσου έναν κόσμο χωρίς όνειρα, αγάπη, ελευθερία, τέχνη, δικαιώματα και πάρα πολλά άλλα... Έναν κόσμο όπου οι άνθρωποι δεν ζουν αλλά επιβιώνουν, μόνο και μόνο για να υπηρετούν το Κόμμα! Δε θες να συμμετάσχεις σ' αυτή την κτηνωδία!

Από το σημείο αυτό και πέρα, δεν μπορούσα να διακρίνω τίποτα εκτός από λίγες σκόρπιες συλλαβές, καθώς μερικοί σκούροι λεκέδες μουτζουρώνοντας το μελάνι είχαν αφήσει το αποτύπωμά τους πάνω στο χαρτί. Να ήταν άραγε από δάκρυα θλίψης ή απογοήτευσης ή από κάτι τελείως άσχετο, όπως νερό χυμένο κατά λάθος, ποτέ δεν επρόκειτο να μάθω στα σίγουρα... Πάντως, ξεφυλλίζοντας το βιβλίο μέχρι και το τέλος, δε συνάντησα άλλο παρόμοιο γράμμα, καταχωνιασμένο ανάμεσα στις σελίδες. Και το γεγονός αυτό με στενοχώρησε, αφού κάθε ένα από τα γράμματα αυτά —τα οποία θα χαρακτήριζα τουλάχιστον προφητικά— μου άνοιγε ένα νέο παράθυρο στο παρελθόν, αλλά και στη σύγχρονη πραγματικότητα.

Είχαν περάσει αρκετοί μήνες από τη μέρα που πρωτοανακάλυψα τη Βιβλιοθήκη της έπαυλης και κατάφερνα να την επισκέπτομαι τακτικά. Πολλές φορές, μάλιστα, παρέλειπα γεύματα ή έμενα ξάγρυπνη τις αποκαλούμενες ώρες υποχρεωτικής ανάπαυσης (από τις έντεκα το βράδυ μέχρι τις πέντε το πρωί) για να διαβάσω όσο το δυνατόν περισ-

σότερο. Καθημερινά το στομάχι μου σκίρταγε από το μόνο συναίσθημα που είχα διδαχθεί, τον φόβο, μήπως κάποια μικρή αλλαγή στην εμφάνιση ή την συμπεριφορά μου έδινε έναυσμα στον περίγυρό μου να με καταγγείλει.

Πλησίαζε η Μεγάλη Επέτειος, η μοναδική ημέρα της χρονιάς που επιβαλλόταν να μην πάμε στη δουλειά για να γιορτάσουμε την άνοδο του Κόμματος στην εξουσία και την υποτιθέμενη απελευθέρωση από τα προηγούμενα καταστροφικά καθεστώτα. Έπρεπε, όμως, να παραστούμε στην εκφώνηση μιας Εισήγησης, η οποία παραδοσιακά πραγματοποιούνταν στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Υπουργείου, από ένα υψηλόβαθμο στέλεχος του Κόμματος. Μέσα στον συνωστισμό και τις πανηγυρικές ιαχές που επικρατούσαν, κάποιος, περνώντας απαρατήρητος, είχε αφήσει ένα σημείωμα στην τσέπη της στολής μου, το οποίο ανακάλυψα αφ'ότου επέστρεψα στο δωμάτιό μου. Το σημείωμα αυτό έγραφε: *Σε είδα προχθές στην απαγορευμένη αίθουσα της βιβλιοθήκης. Μην ανησυχείς. Σε στηρίζω. Έλα να με βρεις εκεί αύριο τα μεσάνυχτα.*

Έτσι κι έκανα. Με είχε συνεπάρει τόσο η προοπτική συνάντησης με ένα άτομο που γνώριζε για τη βιβλιοθήκη και για την προπαγάνδα του Κόμματος, που δεν πέραγε ούτε από τις πιο ενδόμυχες σκέψεις μου το ενδεχόμενο της παγίδας.

Ήταν περασμένες δώδεκα κι η υπομονή μου είχε αρχίσει να εξαντλείται. Το μήνυμα ήταν απόλυτα σαφές για τον τόπο και τον χρόνο συνάντησης, παρ'όλα αυτά ο αποστολέας του, γύρω από τον οποίο πλανιόταν ένα μυστήριο, αρνούνταν πεισματικά να εμφανιστεί. Βρισκόμουν στα πρόθυρα της απογοήτευσης, ώσπου μου φάνηκε ότι άκουσα ψιθύρους πίσω από την πόρτα. Ελπίδα. Αν όμως ήταν όλα ψέματα και κάποιος μου είχε στήσει ενέδρα... Όχι. Αδύνατον.

Στρέφω αργά το κεφάλι μου προς την πόρτα.

Συνειδητοποιώ τι συμβαίνει.

Ο θόρυβος του χάλκινου κλειδιού να γυρίζει στη σκουριασμένη κλειδαριά ηχεί στα αφτιά μου, επισφραγίζοντας την τελεσίδικη κι αμετάκλητη καταδίκη.

Ροδάνθη Σαββάλα

Αγναντεύοντας όπου δεν υπάρχει θέα

I

Διαβάζει το βιβλίο στην ησυχία που προσφέρει η μικρή βιβλιοθήκη. Προστατευμένη για λίγο από το χάος της πόλης. Αναρωτήθηκε όμως γιατί να είναι χάος;

Χιλιάδες άνθρωποι. Οι ζωές τους σε μια συνεχή διαπλοκή. Ίσως δεν είναι κουβάρι, ίσως πλέκουν κάτι με μαεστρία.

Δεν το σκέφτηκε όμως, δεν θα μάθουμε τι πιστεύει για αυτό. Αλλάζει σελίδα. Ένας νεαρός άνδρας μπαίνει μέσα. Δεν προσπαθεί να κάνει ησυχία όπως πολλοί πριν από αυτόν. Η ανοιχτή πόρτα επιτρέπει στη φασαρία του δρόμου να διαχυθεί ανάμεσα στη γνώση. Η προσοχή της παραμένει στο μελάνι.

Μπορεί να μην προσπαθεί, αλλά ο νεαρός δεν έχει ακουστεί καθόλου. Κυκλοφορεί στους στενούς διαδρόμους με μια άνεση. Είναι ήρεμος. Σαν ο αέρας να συντονίζεται με τις κινήσεις του, ή εκείνος να κινείται με τον αέρα.

Βρήκε την κατηγορία που έψαχνε και τώρα διαβάζει τους τίτλους από τις ράχες των βιβλίων. Η κοπέλα γυρνά σελίδα

ξανά, έτσι δε διαβάζονται τα βιβλία; Από την αρχή προς το τέλος. Ή μάλλον από έξω προς τα μέσα, όπως οι άνθρωποι. Γνωρίζεις στην αρχή το εξώφυλλο. Αν είσαι τυχερός, θα φτάσεις στην τελευταία σελίδα για να το καταλάβεις. Πίσω στη βιβλιοθήκη ο νεαρός τραβάει προς τα έξω μια καρέκλα απέναντι από την κοπέλα και κάθεται.

Για λίγο το βλέμμα τους συναντιέται. Και εγείρεται η απορία, μερικά μιλισεκόντ αφού δουν για πρώτη φορά ο ένας τον άλλον, τι θα κάνουν; Είναι δύο άγνωστοι- η κοινωνία αυτό λέει.

Οι ρομαντικοί θέλουν να ακολουθήσει ένα βέλος του έρωτα. Οι ποιητές υποστηρίζουν τις δύο αδελφές ψυχές που περιμένουν να αντικρίσουν μαζί τον κόσμο. Οι «φυσιολογικοί» θα πουν πως μάλλον και οι δύο θα νιώσουν περίεργα και δε θα γίνει τίποτα παραπάνω. Τα ανήσυχα πνεύματα θα αρπάξουν την ευκαιρία και η νύχτα θα τελειώσει με τους δύο νέους να κάνουν κάτι καινούργιο, να μαθαίνουν για όσα δε γνωρίζουν, να ανταλλάσουν ιστορίες. Οι ρεαλιστές θα σου πουν τι στο καλό κάνεις και διαβάζεις μια κοπελιά που δεν μπορεί να αφηγηθεί μια ιστορία χωρίς να το φιλοσοφεί.

Η μητέρα μου θα σου πρότεινε να δοκιμάζεις κάτι μέχρι τέλους. Ο πατέρας μου θα της έλεγε να σε αφήσει να κάνεις ό,τι θέλεις.

Είναι μια γάτα δίπλα στο σπίτι μου τα τελευταία χρόνια και τη χαιρετάω όταν τη συναντώ. Δεν ξέρω τι θα σου έλεγε, αλλά είναι συμπαθητική και παιχνιδιάρα. Ίσως σου πρότεινε να σκαρφαλώσετε σε κάποιο από τα δέντρα και να μην μπορείτε να κατέβετε.

Η κοπέλα δεν έκανε τίποτα από αυτά πάντως. Κυρίως γιατί εγώ γράφω την ιστορία και όχι η γάτα.

Εκείνη του χαμογέλασε. Γιατί όχι; Δεν της έκανε τίποτα, δεν τον ξέρει. Αν του φανεί περίεργο, δε χάνει τίποτα η ίδια.

Αυτός πήγε στην πρώτη βιβλιοθήκη που βρήκε στο κινητό του με την κατηγορία βιβλίων που έψαχνε. Τη βρήκε σχεδόν άδεια, μόνο μια κοπέλα περίπου στην ηλικία του να διαβάζει, χάρηκε που θα τελείωνε γρήγορα αυτό που είχε να κάνει. Μη με ρωτάτε ακόμα τι ήταν αυτό. Ούτε εγώ ξέρω. Θα μας πει όταν είναι έτοιμος.

Κάθεται λοιπόν στο φως και καθώς ρίχνει μια ματιά προς τον μόνο άλλον άνθρωπο στο αναγνωστήριο την πετυχαίνει να κάνει το ίδιο. Και του χαμογελάει. Και είναι πανέμορφη. Όχι, δεν ξέρω αν η δεσποινίς είναι μοντέλο. Τη βρίσκει πανέμορφη γιατί κάθεται εκεί, περιτριγυρισμένη από τα βιβλία της, τη δικιά της ζωή. Έχει έγνοιες, ανθρώπους που την νοιάζονται, υποχρεώσεις. Βλέπει έναν άγνωστο και το πρώτο που κάνει είναι να του χαμογελάσει φιλικά.

Ο νεαρός χαρακτήρας μας τι κάνει;

Χαμογελάει και αυτός.

Η επικοινωνία τους είναι ένα ναι. Είμαστε και οι δύο ζωντανόι στον ίδιο κόσμο. Δε σε γνωρίζω, αλλά οι δρόμοι μας διασταυρώθηκαν. Σε αναγνωρίζω ως ένα άτομο εδώ που παλεύει τον ίδιο χρόνο για τον οποίο μαχόμαστε όλοι.

Έτσι, μετά από τη στιγμή που ανταλλάξανε ό,τι πιο ανθρώπινο υπάρχει, ένα χαμόγελο, επιστρέφουν πίσω στις ζωές τους.

II

Η γάτα δεν είναι μόνη της (σε αντίθεση με πολλούς ανθρώπους). Η γάτα ζει σε μια παρατημένη παλιά μονοκατοικία με πίσω κήπο που όλως περιέργως επιβιώνει ακόμα από τη συνεχή οικοδόμηση πολυκατοικιών. Στην αυλή της υπάρχουν δέντρα. Εκεί κατοικούν καμιά δεκαπενταριά από τα αιλουροειδή αυτά. Τους ταΐζουν οι ευγενικές ψυχές του

τετραγώνου, οι φιλόζωοι του δήμου και οι απολίτιστοι που πετάνε τις σακούλες με τα σκουπίδια έξω από τους κάδους και χύνονται τα πάντα στην άσφαλτο. Μια άσφαλτο αρκετά ζεστή για να σερβίρει τη μυρωδάτη μακαρονάδα που ξέχασαν να πετάξουν πριν μια εβδομάδα και ξέμεινε στο ψυγείο.

Η γάτα μου (δεν είναι δικιά μου, αλλά για να την ξεχωρίζουμε από τις υπόλοιπες στην κοινότητά της θα επιλέξω την αντωνυμία) είναι πορτοκαλί. Τι σημασία έχει αυτό; Δεν ξέρω. Η σημασία δεν είναι μια εγγενής ιδιότητα που έχει κάτι. Σημασία δίνεις σε κάτι.

Κάθε πρωί μια γυναίκα ξυπνάει, πίνει τον καφέ της και ετοιμάζεται για τη δουλειά της. Τους κρύους μήνες φοράει μποτάκια με τακούνι. Τα μαλλιά της είναι κατσαρά και τα αφήνει συνήθως κάτω. Βγαίνει στις 8 τα πρωινά και καλεί το ασανσέρ. Μερικά πρωινά πετυχαίνει ένα κορίτσι στον δρόμο του για το σχολείο. Χαιρετιούνται και βγαίνουν μαζί από την είσοδο της πολυκατοικίας τους πριν χωριστούν, η καθειμία για να ζήσει τη δικιά της μέρα.

Η δουλειά της γυναίκας πήγε καλά. Την επόμενη μέρα χαιρετά ξανά με χαμόγελο το κορίτσι του οποίου το όνομα δε γνωρίζει. Η μαθήτριά της δεν τα πήγε καλά στο διαγώνισμα που έγραψε. Την επόμενη μέρα χαιρετά ξανά με χαμόγελο την κυρία που πηγαίνει κάθε πρωί στη δουλειά. Δεν προσποιείται, η κυρία δεν την ξέρει. Νιώθει αρκετά ελεύθερη, ώστε ακόμα και όταν όλα στον μικρόκοσμό της πάνε στραβά να μπορεί να χαμογελάσει. Τα προβλήματά της δε θα αλλάξουν την τροχιά της Γης. Το ξέρει. Βλέπει αυτό που ονομάζουμε «μεγάλη εικόνα». Ίσως το ότι σκέφτεται πως κάθε τι που γνωρίζουμε και ονομάζουμε κοινωνία είναι απλά δημιουργήμα του μυαλού μας, μια ανάγκη για κάποιους, μια πραγματικότητα για άλλους, αυτό την εμποδίζει από το να αποδώσει, από το να αποφασίσει.

Το κορίτσι είναι δεκαεφτά χρονών. Είναι στην τρίτη Λυκείου. Έχει φίλους. Γελάνε όλοι μαζί. Λένε αστεία για όσα έχουν να μάθουν, για τις ζωές τους, για τον κόσμο γύρω τους. Κάνουν πως παλεύουν στους διαδρόμους, συνοδεύουν ο ένας τον άλλο στις τάξεις τους, φεύγουν όλοι μαζί από το σχολείο.

Τα παιδιά αυτά είναι στην Γ' τάξη του Λυκείου και στο τέλος του χρόνου θα δώσουν Πανελλήνιες. Μετά θα τελειώσουν το σχολείο. Δε θα ξαναγυρίσουν στα θρανία, θα πηγαίνουν σε έδρανα ή γραφεία. Θα διαβάζουν σε βιβλιοθήκες και θα κοιτάνε αγνώστους.

Τα παιδιά αυτά που γνωρίζουν τι σημαίνει να γελάς με κάθε ευκαιρία, να βρίσκεις κάτι θετικό στην κάθε κατάσταση, ή τουλάχιστον να βγάζεις ένα καλό αστείο από αυτήν, αυτά εκείνη τη στιγμή θα χαμογελάσουν. Ίσως μετά, στην «ασφάλεια» της μοναξιάς τους να αναλογιστούν πως ήταν λίγο περίεργη η αντίδραση αυτή. Τότε φτάνει η κοινωνία στο μυαλό τους. Πριν, τη στιγμή που αγνάντευαν ένα πρόσωπο άγνωστο, τότε που ήταν πραγματικά ο εαυτός τους, η πρώτη αντίδραση ήταν, και θα είναι για πάντα στην ιστορία, να χαμογελάσουν.

Σε κάθε ναυπηγείο ή λιμανάκι, σε κάθε παραθαλάσσια περιοχή, πρωταγωνιστές του ελληνικού τοπίου και θηρευτές των θαλασσών είναι οι γλάροι. Τόσο συνδεδεμένοι είναι μάλιστα με τις περιοχές αυτές στον μικρό ανθρώπινο εγκέφαλό μας, που έχουν διεισδύσει και στους φανταστικούς κόσμους που δημιουργούμε.

Κάπου στον πραγματικό κόσμο είναι μια πόλη χτισμένη δίπλα στο αλμυρό νερό. Όπως είναι φυσικό, υπάρχουν γλάροι. Εκεί ζει και ο γλάρος νούμερο 132. Για το υπόλοιπο της αφήγησης θα του απευθυνόμαστε ως ο γλάρος, γιατί ο αριθ-

μός είναι τριψήφιος και απάνθρωπος (ή καλύτερα απάγλαρος) και ο ίδιος δεν έχει μοιραστεί μαζί μας το όνομά του.

Γνωρίζω όμως πού πάει το μικρό ύπουλο μυαλουδάκι σου αγαπητέ αναγνώστη. Σε πληροφορώ πως όχι. Τον γλάρο δεν τυχαίνει να τον λένε Ιωνάθαν, ούτε έχει πάθος για τα κρυφά μυστήρια της πτήσης. Αυτό ίσως να σε απογοητεύει, διότι ένιωσες για μια στιγμή πως οι ώρες που αφιέρωσες για να διαβάσεις εκείνο το «αξιόλογο, αξιομνημόνευτο και άκρως φιλοσοφικό» ανάγνωσμα (που όντως είναι) για το σχολείο, στο οποίο ένας γλάρος δέχεται μπούλινγκ και στο τέλος γίνεται (spoiler alert) ενός είδους θεός/ προφήτης, θα σου χρησίμευαν κάπου.

Ο γλάρος δεν είναι ο γνωστός γλάρος. Στην πραγματικότητα δεν τον έχεις γνωρίσει ακόμα, ούτε θα τον γνωρίσεις προσωπικά. Γιατί λοιπόν να εμπιστευτείς την αφήγηση που δεν μπορεί ούτε να διατηρήσει ρηματικό πρόσωπο;

Δε χρειάζεται να πιστέψεις πως ο γλάρος είναι διαφορετικός. Κάθεσαι όμως και παρακολουθείς όσα λέω τόση ώρα. Νόμιζα πως είχαμε αναπτύξει μια στοιχειώδη σχέση εμπιστοσύνης.

Ωρα να δούμε λοιπόν τι κάνει ο γλάρος.

III

Ήταν κάποτε μια κυρία. Η κυρία αυτή έχει ζήσει τα ξέγνοιαστα νεανικά της χρόνια. Το κάποτε ήταν πριν δυο εβδομάδες. Εκεί που ζούσε είχε κρύο αλλά της άρεσε. Η κυρία δεν είναι ο γλάρος της ιστορίας, αλλά έχουμε μερικές σελίδες και μπορούμε να κάνουμε μια παράκαμψη πριν φτάσουμε σε αυτόν.

Η κυρία λοιπόν βγήκε βόλτα ντυμένη ζεστά. Περπάτησε στο πεζοδρόμιο και για μερικά λεπτά άκουγε τα αυτοκίνητα

που περνούσαν δίπλα της. Άνθρωποι πήγαιναν στις δουλειές τους, στους φίλους, στα ραντεβού. Κάποιοι γυρνούσαν μόλις τώρα σπίτι από τη δουλειά, ενώ άλλοι από μια αξέχαστη νύχτα που δεν μπορούν να θυμηθούν. Τα σκεφτόταν όλα αυτά ενώ περπατούσε. Μάλιστα τα σκεφτόταν κάθε φορά που βρισκόταν σε δρόμους, τρένα ή λεωφορεία.

Μετά από λίγη ώρα η κυρία έφτασε στον παραλιακό δρόμο. Εκεί μόνο λίγοι αφιέρωναν το πρωινό τους αγναντεύοντας τη θέα από παγκάκια και καφετέριες. Η πρωινή εφημερίδα φαίνεται ήταν πολύ πιο σημαντική.

Η κυρία προχώρησε. Από την περιφερειακή της όραση, γιατί οι άνθρωποι δεν είναι θηράματα και τα μάτια τους είναι στο μπροστινό μέρος του κρανίου τους, έβλεπε τα κτίρια να αραιώνουν. Κάποια στιγμή τα κτίρια δεν ήταν πια δίπλα της. Ή καλύπτεται η ίδια δεν ήταν δίπλα στα κτίρια. Είχε ξεφύγει πια από τα δεσμά της πόλης της και των ανθρώπων που τόσο αγαπούσε. Είχε ξεφύγει από τα δεσμά της κοινωνίας.

Ήταν πια αυτή, τα κύματα, τα μοναχικά δέντρα στην ακρογιαλιά και οι πεινασμένοι γλάροι στον άνεμο. Εκεί στάθηκε τελικά, στη συντροφιά των σκέψεων της και τη μουσική της ύπαρξής της. Γιατί για εκείνη κάθε τι που υπάρχει, από τις πέτρες στις παραλίες της Αυστραλίας μέχρι τους ταράνδους του Καναδά, όλα έπαιζαν τη δικιά τους μελωδία. Και όπως υπάρχουν πολλά είδη μουσικής και ακόμα περισσότερα κομμάτια και τραγούδια, έτσι υπάρχουν και άνθρωποι, ζώα, φυτά, τοπία, σπίτια, δρόμοι και μολύβια. Και όπως υπάρχει κάποιος που εκτιμά και αγαπά κάθε τραγούδι που έχει γραφτεί και η καρδιά του χτυπάει στον ρυθμό εκείνο, έτσι υπάρχει και κάποιος που εκτιμά εκείνη την έκφραση της ύπαρξης που άλλος ονομάζει τσάι, γάτα, βιβλίο, αυτοκίνητο, άγαλμα, Νίκο, Ιωάννα ή τετράδιο.

Πάνω από την κυρία συνέχιζαν να πετάνε οι γλάροι. Ίσως όχι ο δικός μας γλάρος, αυτός ήταν πολύ μακριά, αλλά γλάροι που ίσως είχε συναντήσει ή γλάροι που εκείνος ο τόσο διάσημος Ιωνάθαν είχε κάποτε συναντήσει. Ή ίσως δεν είναι όλα τόσο φιλοσοφικά και οι γλάροι να ήταν απλά γλάροι και ο άνεμος απλά άνεμος και τα κύματα απλά ένα φαινόμενο άξιο μελέτης μόνο από ψαράδες, ωκεανογράφους, καλλιτέχνες και μαθητές θετικής κατεύθυνσης τρίτης Λυκείου.

Η κυρία κάποια στιγμή αποχώρησε, όπως έκανε κάθε μέρα, γιατί η βόλτα αυτή ήταν καθημερινό γεγονός για εκείνη. Τώρα πια, πιο αργά το πρωί, οι δρόμοι είχαν περισσότερο κόσμο. Η κυρία, όντας άνθρωπος που αδυνατεί να μένει σπίτι της όλη μέρα, κάθε μέρα, γνώριζε καλά τι γινόταν στη μικρή της πόλη. Ήταν παρατηρητική και οι άνθρωποι ήταν κάτι ενδιαφέρον για εκείνη. Γνώριζε στο τέλος της ημέρας αυτά που έτυχε να δει και να συγκρατήσει στην τόσο φορτωμένη μνήμη της και τα σκεφτόταν το βράδυ πριν αποκοιμηθεί και εκείνη στο κρεβάτι της. Σκεφτόταν πως ο καθένας ζει τη δικιά του ζωή, αλλά όλοι κάποια στιγμή κοιμούνται. Τη μέρα όμως, τη μέρα ήταν όλα διαφορετικά.

Και αυτά τα σκέφτεται. Και σκέφτεται και άλλα. Σκέφτεται εκείνο το ζευγάρι στην είσοδο της διπλανής πολυκατοικίας. Δύο φίλους στην ταράτσα του σπιτιού. Δύο συναδέλφους στο βιβλιοπωλείο στη γωνία. Ξέρει πως δεν έχουν πολλά κοινά όλοι αυτοί. Είναι όμως άνθρωποι που ξέχασαν το αύριο και το χτες και για λίγο, μια στιγμή στην πολυσχολη ζωή τους, σκέφτονται μόνο το τώρα, το εδώ, το άτομο που τους κοιτάζει και βλέπει ποιοι είναι.

Όλα αυτά δεν τα σκέφτεται χωρίς λόγο. Τα σκέφτεται γιατί τα έχει ζήσει. Ήταν νέα μια φορά. Όχι στο πνεύμα, εκεί είμαστε πάντα νέοι και ας το ξεχνάμε. Όχι ήταν νέα στο σώμα της, που ακόμα δεν την έχει προδώσει και την αφήνει

να κάνει μακρινές βόλτες τα πρωινά. Ήταν νέα και πήγαινε σε βιβλιοθήκες. Ήταν νέα και χαμογέλασε σε έναν νεαρό σε μια άδεια βιβλιοθήκη. Ήταν νέα και τελικά είχαν δίκιο οι ρομαντικοί. Είχαν δίκιο οι ρομαντικοί και οι ποιητές και τα ανήσυχα πνεύματα. Είχαν δίκιο και οι «φυσιολογικοί» και οι ρεαλιστές και εκείνη η γάτα στον κήπο του διπλανού σπιτιού. Γιατί η κυρία, τότε η κοπέλα, όντως του χαμογέλασε, και ο νεαρός όντως το ανταπέδωσε, αλλά δεν έγινε κάτι άλλο. Συναντήθηκαν όμως ξανά, τυχαία ή λόγω της τύχης, ανάλογα σε τι πιστεύει κανείς. Όταν συναντήθηκαν, οι ιστορίες του καθενός σταμάτησαν. Και οι δύο νέοι ξεκίνησαν τη δικιά τους ιστορία. Και η ιστορία αυτή δεν έχει τελειώσει ακόμα για να σας τη διηγηθώ, αλλά κάποια στιγμή σκαρφαλώνουν και σε κάτι δέντρα.

Και ποια είμαι εγώ;

Ίσως είμαι η γάτα, ίσως είμαι φίλη τους, ίσως απλά δε θα το μάθετε ακόμα.

Δεν τελειώσαμε όμως. Μας έχει μείνει ένας γλάρος. Ο γλάρος. Ο γλάρος εκείνος που δεν τον λένε Ιωνάθαν και μάλλον δε φτερουγίζει πάνω από την κυρία. Αντίθετα, ο γλάρος πετάει χιλιόμετρα μακριά και χρόνια πριν.

IV

Ο γλάρος ψάχνει να φάει κάτι. Ο γλάρος δε βλέπει βάρκες και τα ψάρια είναι λίγα. Ο γλάρος βλέπει ένα κορίτσι να περπατά μόνο στην ακρογιαλιά με συντροφιά το κρύο και τον αέρα. Το κορίτσι δεν είναι μόνο, ο γλάρος είναι μαζί της.

Το κορίτσι τον βλέπει και τον χαιρετά ανθρώπινα. Δε νομίζω ούτε εγώ ούτε το κορίτσι πως ο γλάρος αναγνωρίζει την κίνηση αυτή. Ίσως κάνουμε λάθος, δεν πιστεύω πως θα μάθουμε ποτέ. Ο γλάρος όμως δεν τρομάζει. Το κορίτσι του

δίνει λίγο από το ψωμί που κουβαλάει, ο γλάρος το τρώει και παραμένει δίπλα της. Του δίνει και άλλο ψωμί. Ο γλάρος δεν πεινάει πια και δεν το τρώει, παραμένει όμως δίπλα της.

Το κορίτσι βρίσκει την επιλογή αυτή παράξενη. Παραμένει τελικά και αυτή δίπλα του. Κάποια στιγμή αρχίζει να του μιλάει. Έτσι ο γλάρος μαθαίνει πολλά για το κορίτσι. Μαθαίνει για τη ζωή του και τις σκέψεις του. Μαθαίνει για την κυρία που συναντά τα πρωινά στο ασανσέρ και για τη γάτα που μένει δίπλα στο σπίτι μου. Ο γλάρος μαθαίνει για τους φίλους της κοπέλας και για τις ιστορίες που εκείνη σκέφτεται όταν βαριέται. Την ακούει να αφηγείται για δράκους. Την ακούει να μιλάει για τον φόβο και τη θλίψη, τη χαρά και το κουράγιο. Ακούει φράσεις που δεν είχε ξανακούσει και η κοπέλα συνεχίζει και ξαλαφρώνει: «Έχω κι άλλο, κάτσε να σου το διαβάσω: “Το όνομά μου ήταν ένα ψέμα. Μια επίστρωση γύρω από την αλήθεια φτιαγμένη από τα όνειρα των άλλων για εμένα, με μορφή πλασμένη στις οδηγίες που τους έδωσε η κοινωνία.” Πώς σου φαίνεται;»

Και όσο το κορίτσι μιλούσε, ο γλάρος μαγευόταν, γιατί η ψυχή ενός ποιητή, μια ψυχή που δεν έχουν όλοι οι ποιητές, αυτή η ψυχή μαγεύει όχι μόνο τους ανθρώπους, αλλά και τους γλάρους και τις γάτες. Μαγεύει νεαρούς σε βιβλιοθήκες. Είναι η ψυχή που κουρνιάζει στις καρδιές εκείνων που ο παλμός τους δεν είναι δικός τους, αλλά ο παλμός της ζωής, της ύπαρξης, των πάντων και του τίποτα.

Ο γλάρος εκείνο το πρωί σταμάτησε να είναι ένας γλάρος που ενδιαφέρεται απλά για το τι θα φάει και πού θα κοιμηθεί. Ο γλάρος άρχισε να ενδιαφέρεται για άλλα πράγματα. Όχι για τη μαγεία και τα μυστικά της πτήσης. Άρχισε να ψάχνει το κορίτσι και να το παρακολουθεί. Το είδε να μεγαλώνει, να μη νιώθει πια πως το όνομά της ήταν ψέμα, αλλά μια δικιά της αλήθεια με περιεχόμενο που εκείνη πια όριζε.

Είδε το κορίτσι να γίνεται κοπέλα, να σπουδάζει, να γελάει, να γνωρίζει τον κόσμο που η ψυχή της ήδη αγαπούσε.

Την είδε να συχνάζει σε βιβλιοθήκες.

Εκεί γνώρισε έναν νεαρό. Τότε ο γλάρος ξαφνιάστηκε, γιατί είχε μπροστά του όχι μόνο μια τόσο πολύτιμη ψυχή, αλλά δύο. Και οι νέοι μεγάλωσαν μαζί. Οι νέοι πήγαν αλλού να ζήσουν. Ο γλάρος τους ακολούθησε. Οι δύο ψυχές ζήσαν και ζήσαν και το κορίτσι, η κοπέλα, η κυρία, εξακολουθούσε να περπατά στις ακρογιαλιές τα πρωινά. Ο γλάρος δεν ήταν πια μαζί της. Ο γλάρος σταμάτησε να είναι ακροατής και θεατής του κόσμου και των γεγονότων. Ο γλάρος, όπως και εκείνη η γάτα, η δικιά μας γάτα, γίνανε αφηγητές της ιστορίας. Ίσως η γάτα πια να αφηγείται τις ιστορίες άλλων γατών που δεν μπορούν να κατέβουν από δέντρα. Αυτό της άρεσε περισσότερο ούτως ή άλλως. Ο γλάρος δεν μπορώ να φανταστώ τι ιστορίες αφηγείται. Ίσως όμως τώρα πια κάνει παρέα με εκείνον τον Ιωνάθαν και συζητούν τόσο για τον άνεμο όσο και για τους ποιητές. Ίσως συζητούν για ποιητές που απαγγέλλουν στον άνεμο.

Είναι πολλά αυτά που εσύ αγαπητέ αναγνώστη δε θα μάθεις και δε θα γνωρίσεις στη ζωή σου. Το τι κάνουν πια η γάτα, ο γλάρος και η γυναίκα είναι κάποια από αυτά. Αυτό όμως δε θα πρέπει να σε απογοητεύει ή να σε εμποδίζει από το να φαντάζεσαι και να γράφεις εσύ στο μυαλό σου το τέλος της ιστορίας, ή, όταν μπορείς, να ψάχνεις και να ρωτάς για να μάθεις αυτό που αναζητείς.

Ίσως λοιπόν, στην προσπάθεια αυτή, να ανακαλύψεις και ποιος αφηγείται πραγματικά αυτή την ιστορία. Και ίσως, αυτή η ιστορία να μην ήταν για το πώς έβλεπε τον κόσμο η συγκεκριμένη κοπέλα καθόσον ζούσε. Ίσως να μην ήταν η ιστορία το πώς ένας γλάρος, αντιβαίνοντας σε όλα όσα ξέρουμε, μαγεύτηκε από τις ψυχές δύο ανθρώπων, ούτε

για τη γάτα εκείνη.

Το τι έλεγε πραγματικά η ιστορία, το ποια είμαι εγώ και το τι θα γίνει μετά είναι κάτι το απροσδιόριστο και το πολύ συγκεκριμένο. Είναι κάτι που θα σκέφτεσαι που και που, ή θα ξεχάσεις ότι το αναρωτήθηκες ποτέ. Είναι ερωτήσεις για τις οποίες ίσως βρεις μια απάντηση, ίσως και όχι.

Το σίγουρο είναι πως δεν υπάρχει μία σωστή απάντηση.

Ακόμα όμως και όταν βρίσκεις απαντήσεις, έχω συμπεράνει (όπως και άλλοι πριν από μένα), εγείρονται στο μυαλό σου και άλλες ερωτήσεις.

Πίσω στα χωράφια μας θα τα πούμε

Και όσο αυτός στεκόταν εκεί, στον βραχώδη λόφο, ο αέρας έγδερνε και σμίλευε την πέτρα με βία, χανόταν μέσα στα μαλλιά του εγγονού του και τα έκανε φύκια που ταλαντεύονταν στα ρεύματα του ωκεανού μπροστά του ή στάχια στο απαλό καλοκαιρινό θρόισμα. Ποιος να ήξερε τούτο το παιδί τι ονειρευόταν στην αγκαλιά ενός γέρου μαραμένου άνδρα;

Τι θα σου προσφέρει εσένα το νησί μας, μικρό είναι, πολλά παιδιά δεν έχει, εσύ είσαι κι άλλη μια χούφτα; Στα χωράφια να παίζεις, εκεί έπαιζα κι εγώ, στα χωράφια του πατέρα μου έπαιρνα κανά ξύλο και το βάραγα στα κλωνάρια και φώναζα «Αέρα!». Κοιμήσου λίγο ακόμα και πίσω στα χωράφια μας θα σε πάω. Και άμα μεγαλώσεις αρκετά, φύγε. Φύγε για πάντα και μην γυρνάς εδώ. Σκοτεινό μέρος είναι τούτο, στην κατασπαράζει αργά την ψυχή, δεν σε αφήνει να ανασάνεις.

Χωρίς παιδιά ο άνθρωπος είναι μισός. Και τούτο το νησί τα παιδιά τα 'χε χρόνια ανάγκη, τα ποθούσε. Μα μια φορά γέννησε μάνα μόνη της βλαστάρι, από τότε και έπειτα θέλει δύο. Γόνιμη γη, γόνιμη γη, παιδί μου, αλλά χωρίς τον σπόρο

δεν ευημερεί ο τόπος, σκέτο χώμα είναι. Μας λείψανε δέκα χρόνια οι άνδρες μας, δέκα χρόνια πέρασαν και νέα γενιά δεν είδαμε, μόνο τον τόπο μας είδαμε να πεθαίνει, να γίνεται φυλακή για μας που ζήσαμε εδώ και πριν τον πόλεμο.

Κακό καλοκαίρι αυτό, αγόρι μου...

Το χθεσινό καράβι μόνο δυστυχία έφερε.

Κοίταζε ο λαός, γυναίκες και γέροι που 'χανε απομείνει, το καράβι να σκίζει την θάλασσα στα δύο. Και φωνάζανε, γδέρνανε το λαιμό τους με όλο τους το είναι, να πούνε το όνομα του ξενιτεμένου. Και το καράβι ούρλιαζε και αυτό. Χίλια ονόματα ψιθύρισε ο ήλιος όσο έδυε. Στη στεριά οι κόρες αγκαλιάζονταν με τις μανάδες τους και στη θάλασσα οι σύζυγοι με τους γιους. Έτσι, ήταν διχασμένοι οι άνθρωποι, μόνοι τους χωρίστηκαν. Μαζευτήκανε μια μέρα πριν δέκα χρόνια και είπανε να σταθούν από τη μια τα θηλυκά, τα παιδιά, οι γέροι και οι σακατεμένοι. Από την άλλη, στάθηκαν τα αρσενικά –όλα τους, από μεσήλικες μέχρι παλικάρια δεκαπέντε χρονών αμούστακα. Οι δεύτεροι μαζέψανε ό,τι όπλο είχαν και μπήκαν σε ένα ξύλινο καράβι. Τράβαγαν οι γυναίκες, σπάραζαν. Τις πιάνανε οι άντρες απ' τα μπράτσα και λέγαν βάστα, πολύ δεν θα λείψω, σε λίγες μέρες θα τα πούμε πίσω στα χωράφια μας με τα κουτσούβελά μας να θερίζουμε το σιτάρι να τρώμε ψωμί. Και ζύγωσε, τους λέγανε, θα επιστρέψω και θα τρώμε πολύ ψωμί και κάθε βράδυ έρωτα θα κάνουμε, και κάθε πρωί θα ξυπνάμε και θα παίζουμε με τα μικρά.

Τα είδε όλα αυτά ο γέρος τότε, τους είδε όλους αυτούς του άνδρες να έχουνε σίγουρη τη νίκη –τα χε ξαναδεί αυτά, ήξερε πού καταλήγανε– αλλά αυτός τσιμουδιά. Μόνο τους γιούς του αγκάλιασε πριν φύγουν, τους κοίταξε καλά και τους είπε

ότι, όσο λείψουν, τις γυναίκες τους θα τις προσέχει. Μπήκαν και αυτοί στο καράβι και σαλπάρανε. Στον ήλιο που χαθήκανε τότε το δειλινό, ο ίδιος ήλιος τούς έφερε χθες πίσω στη γη τους. Ο ίδιος ήλιος είναι. Ο ίδιος.

Δέκα χρόνια περάσανε και το χωράφι το πρόσεχε ο γέρος, και τις γυναίκες τις πρόσεχε τα πρώτα δύο χρόνια. Μετά αυτές προσέχανε αυτόν. Πόσο να αντέξει το γέρικο τομάρι του; Η σύζυγός του στην αυγή του τρίτου χρόνου δεν άντεξε άλλο την απουσία των παιδιών της στα ξένα να πολεμάνε τους ξένους. Στον ύπνο της ήταν, ήρεμα, δεν πόνεσε το σώμα, ο θάνατος από νόστο άλλου πονάει. Η κηδεία ήταν μικρή, αυτός και η θυγατέρα του μονάχα. Την αγαπημένη του άλλου γιου από την μέρα του αποχαιρετισμού δεν την είχανε ξαναδεί. Όταν μάθανε για τον πόλεμο στο σπιτικό τους, χάθηκε στους λόφους. Θα βγει, πού θα πάει, είχανε μουρμούρισει. Σε μια δυο μέρες πάλι όλοι μαζί θα τρώμε. Μα είναι ύπουλο πράγμα η πίκρα, κάπου στους λόφους, δίπλα από μια ελιά μοναχή, πάνε ακόμα και ανάβουνε ένα κερί για την θυγατέρα τη χαμένη. Τρία χρόνια αφότου έφυγαν τα αγόρια αρχίσανε να βάζουνε και ένα κερί για τη γυναίκα του γέρου. Πήγαινε συχνά εκεί και έλεγε δύο λόγια, τα νέα τα καθημερινά στους νεκρούς, δύο «σ' αγαπώ» και ένα αντίο.

Τα υπόλοιπα τα χρόνια του τα πέρασε με την άλλη του τη θυγατέρα. Κάθε μέρα μαζί της, μαζί στο χωράφι, μαζί στο τραπέζι με το ψωμί και το λάδι. Πολύ την αγάπησε τη θυγατέρα του τέτοιες μέρες πολέμου, σαν κόρη του την είχε και έλεγε συχνά πυκνά πως την μέρα που του φύγανε οι δυο γιοί του κέρδισε μια κόρη και μετά πλάνταζε σαν μικρό παιδί. Του λέγε η κόρη του άσε τα κλάματα τώρα, γέρο, του χαμογελούσε με μια νιότη, τον έβαζε στο κρεβάτι του και έπειτα

έπεφτε και αυτή για ύπνο. Και το άλλο πρωί ξυπνάγανε, γύρναγαν στα χωράφια τους και το δειλί πήγαινε αυτός και άναβε ξανά τα δυο κεριά.

Ερχότανε το πλοίο εχθές, αγόρι μου, ερχόταν όλο και πιο κοντά και το έβλεπα. Κάθε μέρα έκλαιγα, δέκα χρόνια δεν σταμάτησα να κλαίω. Ε, εχθές λοιπόν δεν μπορούσα ούτε σταγόνα να ρίξω. Πόναγα, αλλά ούτε σταγόνα. Τόσα χρόνια μάθαμε να πονάμε, συνηθίσαμε να πονάμε, το κάναμε μπάλα και το καταπίναμε. Δεν ξέρω βρε πώς να στο πω να καταλάβεις, αλλά πιο πολύ συντάραξε τη θάλασσα παρά εμένα το καράβι το χθεσινό. Εμένα στην ίδια δυστυχία μ' άφησε. Την ονειρευόμουνα το βράδυ, κάθε βράδυ, τούτη τη μέρα να 'ρθει. Άργησε πολύ.

Τα πιο πολλά χωράφια στο νησί είχανε μείνει ακαλλιέργητα τόσα χρόνια. Ποιος να τα προσέξει, γυναίκες μόνες; Ένα σταροχώραφο και ένα αμπέλι μείνανε. Όλα τα άλλα πέτρες ξερές, σκλήρυνε ο τόπος. Φοβάμαι πως μαζί με τον τόπο σκληρύνανε και εμείς, αγόρι μου. Πέτρα γίναμε.

Ο γέρος χάιδεψε τα μαλλιά του παιδιού, βύθισε τη μύτη του σε αυτά, πορτοκάλι μύριζαν. Έκλεισε τα μάτια του. Περίεργο, σκέφτηκε. Τούτο το παιδί εννιά χρόνια σε αυτό τον κόσμο, εννιά χρόνια στα ξένα στον πόλεμο, δεν έχει δει μία φορά πορτοκάλι. Τα μαλλιά του όμως είχαν τόσο έντονο το άρωμα. Περίεργο...

Το φίλησε στο μέτωπο το αγόρι με τα ζωωμένα του χείλη. Άνοιξε αυτό τα μάτια του και τον κοίταξε. Ζαλισμένο ακόμα από τον ύπνο άρθρωσε με δυσκολία. Παπ-πού;

Πάμε στα χωράφια μου, είπε ο γέρος, πάμε να παίξεις.

Όταν το καράβι έφτασε στο λιμάνι είχε βραδιάσει πια. Όλοι οι κάτοικοι του νησιού είχαν ανάψει τα φαναράκια τους, περίμεναν τους στρατιώτες να αποβιβαστούν και το φως στα χέρια τους έφτανε ως την αντίπερα ακτή. Σαν να φλεγόταν όλο το νησί ήταν.

Περίμεναν μια νύχτα για δέκα χρόνια, να δουν το παιδί τους, τον άντρα τους. Όνειρα γίνονταν κάθε βράδυ για την μέρα της επιστροφής, τη μέρα που άνθρωπος με άνθρωπο θα ξαναενωνόταν. Θα παίρναν αγκαλιά τον αγαπημένο τους. Θα τον πηγαίναν στο μέρος που τους είχε τάξει, πίσω στα χωράφια, θα κάθονταν εκεί ανάμεσα στα στάχια και θα άφηναν τον αέρα να τους παρασύρει. Ώρες, μέρες, χρόνια θα κάθονταν εκεί. Δέκα χρόνια ακριβώς. Ούτε παραπάνω ούτε λιγότερο. Κάθε λεπτό, για να πουν μεταξύ τους, όσα δεν είπαν κάθε λεπτό που ήταν χωρία. Δέκα χρόνια περίμεναν να δουν τον άνθρωπό τους.

Όταν άνοιξαν οι πόρτες όμως δεν τον είδαν, τρόμαξαν. Μόνο φαντάσματα. Αυτοί ήταν οι επιβάτες σε αυτό το σάπιο κομμάτι ξύλο. Αποστεωμένα πλάσματα, τα μάγουλα και τα μάτια βαθουλωμένα, και οι κοιλίες τους κάτω απ' τα κουρέλια μαύρες μελανιασμένες. Μοναχά ο ίσκιος του άνδρα που έφυγε γύρισε. Σκιές.

Καθώς κατεβαίνανε το λόφο κράταγε ο γέρος το χέρι του παιδιού σφιχτά μην του φύγει. Μέρα με αέρα και αυτό ισχύον σαν πούπουλο. Τόσο γερά το είχε δεμένο το χέρι του γύρω από την παλάμη του παιδιού που γύρισε και του είπε, παππού, τόσο σφιχτά μην με κρατάς μονάχα, έρχομαι. Εννιά χρονών παιδί, εννιά χρόνια φρίκη. Την χαλάρωσε τη λαβή ο γέρος και γύρισε και το κοίταξε το αγόρι στα μάτια.

Σ' αγαπάω εσένα, ακούς; Θα σε προσέχω σαν τα μάτια

Κοίταγε ο γέρος και η κόρη να βγουν οι γιοί απ' τα καράβια. Περιμένανε ώρα. Γύρω τους έκλαιγε ο κόσμος. Αγκαλιαζόταν, φιλιόταν, δόξα τω θεώ, φώναζε. Πήγαινε συχνά πυκνά κανέννας ξένος σε καμιά γυναίκα, της έλεγε δυο λόγια και αυτή γκρεμιζόταν κάτω. Και έμενε κάτω να παρακαλάει την Παναγία. Μην μου τον παίρνεις, έλεγε. Μην μου τον παίρνεις. Ερχότανε συχνά κανέννας ξένος σε καμιά γυναίκα και της έλεγε δύο λόγια και αυτή τον κοίταζε περίεργα. Έκανε αυτός να την αγκαλιάσει και αυτή μαζευόταν. Και έπεφτε ο άνδρας και παρακάλαγε. Τόσο πολύ άλλαξα; Και καταλάβαινε η γυναίκα, και έκλαιγε και αυτή.

Και εκεί μέσα στους ξένους φάνηκε και ένας σαν γνωστός. Γνώριμα χαρακτηριστικά, η μύτη κυρίως. Τα μάτια ήταν βαθουλωμένα, δεν καταλάβαινες. Πλησίαζε αυτός, κοίταγε η κόρη. Άνδρας δικός τους ήταν, γιος του γέρου, αλλά όχι ο δικός της. Σαν έφτασε αρκετά κοντά σάστισαν. Στην αγκαλιά του κράταγε ένα παιδί. Καστανόξανθα μαλλιά, μυτούλα γνώριμη. Αγνά μάτια. Στάθηκε ο άνδρας μπροστά τους.

Πατέρα...

Σάστισε ο γέρος.

Ποιανού είσαι εσύ; Ποιον ψάχνεις;

Εσένα ψάχνω, πατέρα.

Με μπερδεύεις, αγόρι μου, με άλλον. Λείπεις χρόνια, εγώ περιμένω δύο και εσύ είσαι ένας.

Η κόρη έβαλε τα κλάματα.

Αυτός είναι, φώναζε.

Πατέρα ένας είμαι, μα άλλον μην περιμένεις. Ο άλλος σου ο γιος θα μείνει στα ξένα. Του κάναμε καλή ταφή, στο υπόσχομαι.

Έπεσε κάτω η κόρη και έσφιξε το στομάχι της, έσφιξε

και το στήθος της, μην της φύγει η καρδιά ανάμεσα απ' τις θηλές.

Τον κοίταξε τον άνδρα ο γέρος. Δέκα χρόνια πάνε, άλλαξε το παλικάρι. Μάζεψε τα χρόνια στο κούτελό του και σημάδια στο σώμα. Έμειναν κάτι χαρακτηριστικά ίδια και τα περιεργάστηκε ο γέρος. Και όσο τον κοίταζε πιο πολύ, τόσο πιο μεγάλη αηδία ένιωθε.

Μόνο ψέλλισε.

Αγόρι μου... τι σου κάνανε; Τι κάνανε στον αδελφό σου;

Έπειτα κοίταξε το αγόρι.

Αυτός, εδώ, ποιος είναι;

Ο γέρος έπαιζε συχνά πόλεμο όταν ήταν παιδί. Μόνο να μην τον έπιανε ο πατέρας του να παίζει. Έβραζε κάθε φορά που το έπιανε το αγόρι με το ξύλινο σπαθί του. Του το έπαιρνε απ' τα χέρια και το έσπαγε στα δύο. Έπρεπε μετά ξανά να πιάσει να σκαλίζει άλλο. Τον ερώτησε μια μέρα τον πατέρα του γιατί του τα έσπαγε τα σπαθιά και του χάλαγε τα παιχνίδια. Και του είπε αυτός μια πρόταση μόνο. Είναι κακό πράγμα ο πόλεμος, κακό. Τα μάτια του ήταν βουρκωμένα, θυμάται. Έγνεψε το αγόρι και έφυγε. Τι κακό έχει να χαρεί, σκέφτηκε, τι κακό να διασκεδάσει ένα απόγευμα; Και συνέχισε να φτιάχνει σπαθιά, απλώς τα έκρυβε καλύτερα.

Σαν μεγάλωσε, μαζευτήκανε μια μέρα οι νησιώτες, σαν μια μέρα δέκα χρόνια πριν, και χωρίστηκαν. Ο πατέρας του ήταν πολύ μεγάλος πια για να πολεμήσει, αυτός όμως με τα ξύλινα σπαθιά του ήταν ο πρώτος που ζητωκραύγασε. Μάζεψε ό,τι όπλο είχανε σπίτι και το φόρτωσε στο πλοίο. Πήγε να αποχαιρετήσει τον πατέρα του, μα τον βρήκε κουλουριασμένο τον γέροντα σε μια καρέκλα να σιγοκλαίει. Πήγε και τον έπιασε από τον ώμο και του είπε. Έννοια σου, μπα-

μπά, και πριν το καταλάβεις θα γυρίσω. Θα δουλεύω το πρωί και το βράδυ θα πίνουμε κρασί και θα γελάμε. Θα βρω και μια γυναίκα να με αγαπά και να την αγαπάω και θα σου κάνω και εγγόνια. Δυο αγόρια να τα χαίρεσαι. Θα έχουμε και λεφτά στην άκρη από τους μισθούς μας τώρα, δεσ. Πληρώνονται καλό μερτικό οι στρατιώτες.

Τον κοίταζε ο γέρος, δεν μίλαγε, μόνο θρηνούσε με τα μάτια. Πήγε να τον αγκαλιάσει τον πατέρα του και αυτός τραβήχτηκε.

Τι θες τώρα; Έτσι θα τον αφήσεις να φύγει τον μονάκριβο τον γιο σου;

Εγώ τον γιο μου τον έχασα ήδη, εσύ, δεν ξέρω, ποιος είσαι. Εγώ τον γιο μου τον πετύχαινα καμιά φορά πίσω στα χωράφια μας.

Νευρίασε ο γιος και έφυγε. Τρελός, σκέφτηκε, θα είναι. Αλλά πατέρας μου είναι, τον αγαπάω. Σε μία βδομάδα που θα είμαι πίσω, θα τα κάνω όλα όσα του έταξα, ευτυχισμένος να είναι, γέρος άνθρωπος, και ας λέει και καμιά βαριά κουβέντα. Να πάει στον άνεμο.

Μπήκε στο καράβι και έφυγε. Γύρισε μισός και γερασμένος δύο χρόνια μετά. Φρίκη και φθορά. Όχι καλό μερτικό, μόνο φρίκη και φθορά και κανά φίλο στο χώμα. Το καράβι στέριωσε νύχτα. Πήγε σπίτι του να βρει το γέρο, μα το σπίτι ήταν άδειο. Όλα όσα του τάξε του γέρου τα έκανε. Απλώς δεν ήταν αυτός εκεί να πίνουνε κρασί και να γελάνε. Βαρύ πράγμα η ξενιτιά. Και κακό πράγμα ο πόλεμος.

Αυτός εδώ, πατέρα, είναι ο γιος μου. Την μέρα του ταξιδιού κρύφτηκε η θυγατέρα σου στο καράβι και φανερώθηκε μόνο όταν ήταν πολύ αργά. Ούρλιαζε από το θυμό ο αδελφός μου. Γυναίκα πράγμα να σκοτωθεί θα ήθελε. Αλλά είπε χώρια να

είμαστε δεν μπορούσε. Κάλλιο και οι δύο στο χώμα, παρά χώρια ζωντανοί. Έτσι είπε. Και την κράτησα εγώ δίπλα μου. Κάθε νύχτα συντροφιά. Παρηγοριά μετά τη μάχη. Με-
ρικούς μήνες μετά ήταν έγκυος. Σαν τα μάτια μας την προ-
σέχαμε. Αυτή και το παιδί. Στρατός είμαστε όμως, μέσα
στα χώματα και την απλυσιά, πού να γεννήσει; Ήρθε το
παιδί, πατέρα. Ήρθε και την χάσαμε τη θυγατέρα σου.
Θρηνούσα εγώ, θρηνούσε και ο αδελφός μου. Το παιδί το
κρύψαμε στη σκηνή μας και το μεγαλώσαμε εμείς. Γάλα της
μάνας του δεν είχαμε, οπότε πηγαίναμε και κλέβαμε από τις
κατσίκες στους λόφους. Φαί ό,τι είχαμε. Μισή μερίδα εγώ,
μισή και ο γιος σου. Και έβγαине μία για το παιδί. Οκτώ
χρόνια κάναμε έτσι, μεγάλωσε το αγόρι μας. Κάθε μέρα
παίρνανε και από έναν οι ξένοι. Μια μέρα έλαχε και πήρανε
τον αδελφό μου. Μια μέρα θα έπαιρναν και μένα, μα δεν πρό-
λαβαν. Στο γιο σου κάναμε καλή ταφή με τιμές. Πριν πε-
θάνει είπε πως σε αγαπά, κοπέλα μου. Τέλειωσε μια μέρα ο
πόλεμος, δεν κατάλαβα πώς. Απλώς μας το είπαν και εμείς
τα μαζέψαμε και φύγαμε. Και γυρνάω εδώ, πατέρα, χωρίς
γυναίκα, χωρίς αδελφό, χωρίς το σώμα μου το ίδιο. Να φάω;
Δεν έχω φάει δέκα μέρες. Τα ψίχουλα που είχα τα έδωσα στο
παιδί.

Η κόρη σηκώθηκε σπαρακτικά. Τα μάτια της είχανε
γεμίσει δάκρυα. Τον φάγανε τον άντρα μου, πατέρα, ακούς;

Κόκαλο είχε μείνει ο γέρος.

Κόκαλο και ο γιος. Ναι, τον φάγανε, είπε.

Άρπαξε η κοπέλα μια πέτρα τότε και έπεσε στη θάλασσα
να πιγεί. Αναστατώθηκε η θάλασσα. Βυθίστηκε αμέσως.
Ούρλιαξε ο γέρος.

ΚΟΡΗ ΜΟΥ.

Άφησε ο γιος το παιδί στο χώμα –είχε ξυπνήσει από τις
φωνές– και έτρεξε να προλάβει τη γυναίκα, το σώμα του

ταλαντευόταν στον αέρα. Έπεσε στο νερό με το κοκαλιάρικο τομάρι του, πλατσούρισε μερικές φορές και βυθίστηκε και αυτό. Με τι δύναμη να σηκώσει η σκιά ολόκληρο άνθρωπο;

Έμεινε εκεί ο γέρος να κοιτά. Ίσα που πρόλαβε ο γιος του να δει την πατρίδα. Δυστυχία έφερε το καράβι, τρία νεκρά παιδιά και το εννιάχρονο αγόρι.

Κακό καλοκαίρι αυτό.

Φτάσανε με το αγόρι στα χωράφια, κατέβηκε αυτό από τις πλάτες του και έτρεξε να παίξει με τα στάχια. Πήγε και από πίσω του ο γέρος να δει. Το έπιασε και να βαράει κλωνάρια με ένα ξύλο. Και για πρώτη φορά τον νευρίασε αυτό το παιχνίδι. Το άρπαξε το ξύλο και το πέταξε. Έπαιζε και αυτός πόλεμο μικρός, έπαιζαν και τα παιδιά του. Και μετά παίζανε πόλεμο και μεγάλοι. Και κάθε γενιά είχε και από έναν πόλεμο να λέει. Και ο πατέρας του θα είχε, και ο παππούς του.

Με τα ξύλα δεν θα παίζεις, αγόρι μου, σπαθιά δεν θα φτιάχνεις, αυτό υποσχέσου μου μοναχά. Τα στάχια δεν θα τα βαράς. Το σιτάρι σε ταΐζει, να το αγκαλιάζεις. Και να σε βλέπω και εγώ να το αγκαλιάζεις. Να ζεσταίνεται η ψυχή μου. Η αγκαλιά είναι δώρο, δώρο πνευματικό. Και σαν μεγαλώσεις, όπως αγκάλιασες σήμερα τα στάχια, έτσι να δένεσαι σφιχτά γύρω από τους ανθρώπους και να τους κρατάς να μην φύγουνε. Να τους αγαπάς τους ανθρώπους. Και θα σε αγαπάνε και αυτοί, αγόρι μου. Και σαν βρεις μια γυναίκα και ερωτευτείς να την φιλάς το πρωί. Και σαν κάμετε παιδιά να τα φιλάς και αυτά. Σε τι θα σε ωφελήσει η βία; Γι' αυτό, τώρα άστο το ξύλο και πήγαινε πες σε αυτό το κλωνάρι: θες να γίνουμε φίλοι; Και αν ακούσεις πως χτυπιέται στον αέρα, θα δεις που σου είπε ναι.

Το φίλησε στο κεφάλι και μύρισε το πορτοκάλι. Έφυγε

το παιδί να παίζει. Και ο γέρος περπάτησε λίγο παραπάνω να φτάσει στα λοφάκια. Κοίταγε πίσω του συχνά πυκνά και χαιρόταν να βλέπει το αγόρι να ξαπλώνει ανάμεσα στα στάχια χαμογελαστό. Έφτασε σε ένα λόφο δίπλα σε μία μοναχική ελιά και στάθηκε εκεί. Στο χώμα είχαν μείνει δύο κεριά. Πήρε το ένα και το έσπασε στα δύο. Πήρε το άλλο και το έσπασε στα τρία. Σφήνωσε πέντε κεριά στο χώμα. Τα άναψε. Δύο για τους γιούς μου, δύο για τις κόρες μου, ένα για τη γυναίκα μου. Τα άφησε εκεί να καίνε. Και αυτός ξάπλωσε δίπλα τους κάτω απ' την ελιά. Κοίταγε πού και πού το αγόρι να παίζει και χαμογελούσε. Έκλεισε τα μάτια του και αποκοιμήθηκε ενώ το θερινό αεράκι τού χάιδευε τα μαλλιά. Και ονειρεύτηκε όλους τους ανθρώπους που αγάπησε και όλα τα μεγάλα πράγματα που έζησε στην ζωή του, τα καλά και τα κακά. Υποσχέθηκε στον εαυτό του πως όταν ξύπναγε θα τα έλεγε όλα στο αγόρι, όλα αυτά τα σπουδαία. Να τα ξέρει. Να μην κάνει τα ίδια λάθη, να ξέρει πού να ψάξει ευτυχία. Μόνο τώρα ήθελε να ονειρευτεί λίγο ακόμα.

Βάστα, αγόρι μου, και έρχομαι να τα πούμε όλα.

Βάστα. Πίσω στα χωράφια μας θα τα πούμε.

Μαριάννα Μπούλος

Αστροβουαγιάζ

Βαθιά μου επιθυμία να ταξιδέψω στα άστρα.

Να βλέπω τη γη να στριφογυρίζει γύρω από τον ήλιο.
Σβούρες να κάνει, κινήσεις περιστροφικές.

Να αντικρίσω κρούσεις, και όχι μέσα από το βιβλίο της
φυσικής που τη νιότη μου χαραμίζει. Μα να τις δω μπροστά
μου.

Να δω τα άστρα τα λαμπερά, από την οργή τους φωτιές
να ανάβουν, πυρκαγιές. Φλόγες να πετούν στον απέραντο
γαλαξία και να βρέχει μετεωρίτες. Όχι, σταγόνες που απο-
τελούνται από τον έρωτα τον κεραυνοβόλο, ενός υδρογόνου
και ενός οξυγόνου.

Που για ταξίδι του μέλιτος από τα σύννεφα στις λίμνες
πλέουν, και ύστερα βουλιάζουν στον βυθό της θάλασσας.

Κανένα χημικό στοιχείο δεν με συμπαθεί, καμία ένωση,
κανένas δεσμός πίσω στον πλανήτη γη.

Έτσι και εγώ θα κάνω τον γύρο του κόσμου όλου. Μπορεί
να μην προλάβω να τον γυρίσω όλο σε ογδόντα μέρες. Μπο-
ρεί να πάρει μια αιωνιότητα να βρω τον πλανήτη που στα
χνότα τα δικά μου θα ταιριάζει. Αν και ο χρόνος δεν είναι

τίποτα παραπάνω από μια επινόηση ανθρώπινη. Μια επι-
νόηση που φόβο σκορπίζει. Ξαφνικά γεννιέσαι, ξαφνικά
υπάρχεις και ξαφνικά πεθαίνεις. Όλα έτσι ξαφνικά συμ-
βαίνουν, ξαφνικά και αναπάντεχα.

Εκείνο το βράδυ ασφυκτικό έμοιαζε, μοναχικό.
Τα ακροδάχτυλά μου κολλημένα στα πλήκτρα του υπολο-
γιστή και τα μάτια μου φωτίζονται από τη ραγισμένη οθόνη
αδιάκοπα. Έψαχνα το «τέλειο» ταξιδιωτικό πακέτο. Κα-
θρεπτίζεται μέσα από τα μάτια μου. Ύστερα από κούραση,
εξουθένωση, μπροστά μου πετάγεται. Κλείνω εισιτήριο
χωρίς καμία απολύτως αμφιβολία. Είχε απομείνει μονάχα
μια θέση, οικονομική θέση. Ίσως να μην είναι το «τέλειο»,
μα θα είναι το ιδανικό, τουλάχιστον έτσι ευελπιστώ.

Μόνη προϋπόθεση για “booking”;

Ένα κοκτέιλ, δεν ήταν μαργαρίτα, ούτε mojito ήταν. Δεν
εμπεριείχε αλκοόλ, είμαι καττά.

Η μεθανόλη είναι τοξική, χειριστική, καθώς ένας νάρ-
κισσος με επισκέπτεται κάθε φορά που η γουλιά της στο
χείλος μου λιώνει και με λιγώνει. Στην αρχή με απαλά φιλιά
με γεμίζει, αθώα. Έπειτα το απαλό φιλί χαστούκι γίνεται.
Μωβ πιτσιλιές παντού. Νεφρά, συκώτι, ΚΑΡΔΙΑ!

Βλέπεις είναι καλλιτέχνηδα η μεθανόλη, το ανθρώπινο
σώμα το εκτιμά ιδιαίτερα, έτσι εξηγούνται οι μώλωπες, οι
μελανιές, τα άνθη τα βιολετί, που η μητέρα μου η κακόμοιρη
μαζεύει.

Ένα κοκτέιλ χρωματιστό ήταν, σαν το ουράνιο τόξο που

καρτερούσα να δω σαν μικρό μικρό παιδί. Αλλά εκείνο μα-
κριά μου έτρεχε και η βροχή με κυνηγούσε μανιωδώς.

Ένας συνδυασμός ήταν απλά, τίποτα το σπουδαίο.

Από «βιπεριδένη», «λαμοτριγίνη», «κουετιαπίνη», «αλ-
πραζολάμη» και αλλά διάφορα που η μνήμη μου δεν κατά-
φερε να συγκρατήσει. Είναι από αυτές τις περίεργες ουσίες
που με ευκολία στο σάλιο μου γαντζώνονται, μα με δυσκολία
η γλώσσα μου προφέρει.

Το στόμα μου παλέτα έγινε με τέμπρες πράσινες, κί-
τρινες, ροζ, πορτοκαλί. Πινέλο ο οισοφάγος και το στομάχι
μου από καμβάς άγαρμπος, έργο τέχνης κατάντησε.

Βλέπεις και εγώ υπήρξα καλλιτέχνιδα, όχι σαν τον Mo-
net ή τον van Gogh αλλά σαν συχνή επισκέπτρια του Moniz
μέχρι που ένα χρώμα -που μόνο χρώμα δεν θεωρείται- βά-
δισε προς τον δρόμο μου. Το μαύρο. Εάν άνθρακας μαύρος
χυθεί στο δημιουργημά μου, όλα τελείωσαν.

Ο κόπος χαμένος. Πειράματα, έρευνες άπειρες για να πε-
τύχει η ανάμειξη των χρωμάτων, και όλα χάνονται κάπου
στη χωματερή των εγκεφάλων μας.

Η αλήθεια είναι πως η διαδρομή είχε στάσεις, πολλές μάλι-
στα. Ύψώνω τα φτερά μου να πετάξω και οι κεραυνοί δια-
περνούν το αίμα μου. Οι καταιγίδες με πετούν πίσω στο
έδαφος της γης. Μα δεν χάνω την ελπίδα μου και συνεχίζω
το όζον να εξερευνώ.

Πφφ.. τι να περιμένω και εγώ, ήταν σε προσφορά!

Η χίτρινή μου λιμουζίνα φτάνει στην πόρτα μου, δεν χρειά-
ζεται να μου χτυπήσει το κουδούνι ο σοφέρ μου, οι σειρήνες
και οι μελωδίες τους έχουν ήδη αγγίξει τα αυτιά μου. Μα...

εγώ δεν τις φοβάμαι, κερί δεν θα 'χω, αλλά δεμένη θα είμαι. Όχι στο κατάρτι, στην προσφορά εμπεριέχεται και ράντζο πολυτελείας με ειδικούς ιμάντες. Να προσθέσω ακόμη πως εκτός από τη μουσική διαθέτει φανταχτερά φώτα που αστράφτουν. Θυμίζει ντισκοτέκ, μόνο που δεν ζω στη δεκαετία του '80 αλλά του 2000. Δεν υπάρχουν πλέον “ντισκοτέκ”, μονάχα τα αποκαλούμενα “club”. Είναι συνηθισμένα στέκια κίτρινων λιμουζινών που μεταφέρουν περιπετειώδεις νέους στα εφημερεύοντα... ξενοδοχεία.

Οι πελάτες; αθώοι. Θύματα της βότκας και του τζιν. Χλιδάτα ποτά με ένα συστατικό που κρυφό δεν είναι, μα κινδύνους κρύβει.

Αυτή η λιμουζίνα αναιρεί την ύπαρξη της φυσικής και σε μηδενικό χρόνο με παραδίδει στη ρεσεψιόν του ξενοδοχείου. Είναι γεμάτη κόσμο από κάθε ράτσα, κάθε ηλικία, κάθε χρώμο-παλέτα. Δεν καταφέρνουν όλοι τους στα άστρα να φτάσουν. Τα φοβούνται. Ακόμη και αν τα ερημωμένα βράδια αυτά θαυμάζουν και ηρεμούν οι εσώψυχοι δαίμονες τους.

Μόνη προϋπόθεση για “check in”;

Ένα ΑΜΚΑ, που τα έξι του ψηφία πάνω σε πλάκα μαρμαρίνη θα σκαλιστούν. Ο κόπος της μαμάς μου πιάνει τόπο καθώς με τα βιολετί λουλούδια που απ' το χωράφι μάζεψε θα καλυφθούν.

Λέω να μην κάτσω πολύ, μόνο μια βραδιά.

Μα αυτά τα ουρλιαχτά είναι οδύνης ή ηδονής; Χμμ...

Οι άνθρωποι εδώ είναι κάπως μυστικοπαθείς, μάσκες φοράνε, ίσως να θέλουν να κρύψουν την μιζέρια που τους κατατροπώνει.

Μα... οι οφθαλμοί ποτέ δεν ψεύδονται και αυτές οι στολές κάνουν το χρώμα μπλε τρομαχτικό να φαίνεται.

Δεν το περίμενα έτσι το δωμάτιο. Πού είναι η τηλεόραση; Θα χάσω το «σίριαλ». Μου λείπει η ιδιωτικότητά μου, μου λείπει η μοναξιά μου.

Όλο μπαينوβγαίνει το προσωπικό και η τουαλέτα βρόμικη. Αν και δεν μπορώ καν να σηκωθώ, ίσως να φταίει η πολλή γυμναστική που έκανα σήμερα. Άλλωστε η υγεία μας πάνω από όλα, σωστά;

Δεν μπορώ να περπατήσω, για αυτό πάνες φοράω. Ίσως να γέρασα ή ίσως να είμαι ένα μωρό που μόλις έφτασε στον κόσμο και δεν έχει μάθει ακόμα καν να μπουσουλάει. Οι συγγάτοίκοί μου φαίνονται ταλαιπωρημένοι. Ίσως να ήπιαν πολύ. Ή ίσως να κάπνισαν πολύ. Ίσως από την εφηβεία να έπιασαν στο χέρι τους το τσιγάρο και το πιστό, και τώρα να καταλήγουν εδώ.

Η μια φουσάει έναν κύλινδρο αντί για καπνό, σαν παιχνίδι μοιάζει, προσπαθεί να κουνήσει το μπαλάκι. Αν και οι πνεύμονές της δεν συνεργάζονται.

Η άλλη κάτω από το μαξιλάρι της αλάτι και ζάχαρη κρύβει. Ίσως να αγαπούσε πολύ τα “burger” και τα κρουασάν βουτύρου.

Η γιαγιά απέναντι μου τσακώθηκε με τον ρυθμό της. Κάνει τόση φασαρία, δεν παύει «μπιπ» να κάνει. Η καρδιά της εξοργισμένη την εγκαταλείπει. Και κάπως έτσι αντικρίζω μπροστά στα μάτια μου το δικό της ταξίδι. Και η καστανομάλλα κυρία πνίγεται στα δάκρυά της γνωρίζοντας πως ο γιος της δεν θα έρθει να την αποχαιρετήσει, πριν η πτήση της αναχωρήσει.

Εργαλεία από δω και από κει παρατημένα, βαμμένα στο

κόκκινο, το χρώμα που συμβολίζει τον κίνδυνο, αλλά και την αγάπη. Κουβαλάνε πάνω τους κάθε είδος ασθένειας από ανεμοβλογιά μέχρι και AIDS.

Θυμίζει λίγο ταινία, ποτέ δεν θα περίμενα ότι θα πρωταγωνιστούσα σε ταινία. Μάλιστα παραγωγής δικιάς μου.

Τσως να με έβλεπαν και αυτοί σαν ένα ταλαιπωρημένο παιδί που ίσως να μάτωσε πολύ όταν σκόνταψε και έγδαρε τα χέρια του ή μάλλον όταν έπιασε στα χέρια του την λεπίδα και έκανε έργο αφηρημένης τέχνης. Τα χέρια που κάποτε ζωγράφιζαν με κηρομπογιές χαρωπά ανθρωπάκια και σκυλάκια.

Καλώδια βεντουζωμένα πάνω μου, πάνω στον μουσικό παραγωγό του οργανισμού μου που έχει πάθος μεγάλο για τις ανισόροπες μελωδίες. Το όνομα του; καρδιά. Όχι δεν τσακώθηκα μαζί της, απλώς ερωτεύτηκε και αγάπησε. Και τώρα περνάει χτυποκάρδια. Όλο και κάποιο παυσίπονο δεν θα έχουνε; Διότι το «ζάναξ» όσο φημισμένο και να 'ναι για τις "γκουρού" ικανότητές του δεν φαίνεται να με ηρεμεί. Δοκίμασα και «βάλιουμ» και «ταβόρ», μα τίποτα δεν μοιάζει να λειτουργεί.

- Η μαμά μου! γιατί κλαίει η μαμά μου; πώς βρέθηκε εδώ η μαμά μου;

Το μουσικοπαθές προσωπικό γιατί στέκεται πάνω απ' το κεφάλι μου; Παρακοιμήθηκες. Γιατί δεν μπορώ τη φωνή μου να χρησιμοποιήσω; οι λέξεις είναι εδώ, πού χάθηκε ο ήχος; μήπως το ταξίδι άρχισε; μήπως αποσυνδέθηκα από το γιατρό-ρομπότ! Κρίμα! Άρχισα κάπως να το συμπαθώ.

- Μαμά, δεν αντέχω να σε βλέπω έτσι, σε παρακαλώ μην κλαις. Δεν θέλω να έρθεις από τώρα στα άστρα, θα συναντηθούμε στην πορεία, στο υπόσχομαι. Δεν έχω κλείσει ει-

σιτήριο και για εσένα. Η προσφορά μόνο έναν επιβάτη περιλαμβάνει και έτσι όπως τα 'φερε η ζωή μόνο σε μένα θα δοθεί τέτοια τιμή.

- Μαμά, πες του πάνω στο μάρμαρο μπλε τριαντάφυλλα να αφήσει. Πες του ότι δεν θα προλάβω να τον δω, το τελευταίο αντίο να του πω και προπαντός πες του ότι τον αγαπώ!

Ύστερα μεταφέρομαι στο δωμάτιο που κρύβεται στο υπόγειο κάθε νοσοκομείου. Νιώθω λες και ταξίδεψα στην Ανταρκτική. Πάντα ονειρευόμουν ένα ταξίδι στην παγωνιά. Να χορεύω «τανηκό» με τους πιγκουίνους, να τρώμε μαζί το αγαπημένο μου σνακ, τα «τσιπς νερού» και να βλέπουμε το σίριαλ του νότιου πόλου παρέα. Πάντως σίγουρα δεν ονειρευόμουν να βρεθώ σε ένα ψυγείο γνωρίζοντας ότι μοιάζω σαν μια γιγαντιαία κατεψυγμένη γαρίδα. Αν και οι γαρίδες έχουν ένα κόστος, μια κομψότητα. Δεν καταναλώνονται από τον καθένα. Εάν όμως τώρα επέπλεα στα κρυστάλλινα νερά του ωκεανού η πιγκουίνο-παρέα μου θα με έκανε χαψιά για ορεκτικό.

Η αξία η δικιά μου είναι ακόμη μεγαλύτερη από των οστρακοειδών. Γιατί; Επειδή θα μετακομίσω σε σπίτι ολοκαίνουργιο! Θυμίζει Tokyo, είναι λίγο στενό, μινιμαλιστικό.

Το δέρμα μου χλωμό, μα μπλε, το αγαπημένο μου χρώμα, το χρώμα της ελευθερίας αλλά και του φόβου.

-Τα ρούχα μου; Πού εξαφανίστηκαν τα ρούχα μου;

Ούτε μια κουβερτούλα να σκεπαστεί το κουκλίστικο σώμα μου, που μάτια έχει χωρίς βλέμμα. Φοβάμαι! Αν κρυώσω και αρρωστήσω; Δεν θέλω να αρρωστήσω. Δεν θέλω να πάρω χάπια, πειραματόζωο της ιατρικής να καταλήξω. Οι δακρυικοί μου αδένες ρεπό μού ζητάνε πάλι. Δεν θα ανε-

χτούν άλλες υπερωρίες, λένε. Ίσως να χαρούν, μόλις μάθουν πως μόνιμα θα απολυθούν.

Στο αναπαυτικό κάθισμα της οικονομικής θέσης. Στον προορισμό προς τα άστρα και να μου φωνάζουν οι γήινοι "bon voyage". Χωρίς πολυτέλειες.

Σωλήνες από δω και από κει. Να μπαίνουν από τα ρουθούνια και να φτάνουν έως το στομάχι. Ενέσεις ενδοφλέβιες, πεταλούδες και οροί.

Άνθρωποι που έπαιρναν την τελευταία τους πνοή. Όχι, δεν ήταν από επιλογή. Αυτοί δεν έκλεισαν καν εισιτήριο, αυτοί δεν μου μοιάσανε, αυτοί ήταν καλεσμένοι στο τραπέζι που τα άστρα διοργάνωναν. Εγώ, όμως, γιατί ήθελα τόσο πολύ να τους μοιάσω;

Τα μάτια μου ανοίγω ξαπλωμένη και διερωτώμαι: είναι όλα μαύρα ή εγώ δεν βλέπω; Τυφλώθηκα; ή μήπως ταξίδεψα στη δεκαετία του '50 και βλέπω κινηματογραφική ταινία; Ή μήπως η συντέλεια είναι καθ' οδόν;

Δέντρα ολόκληρα χαραμίσθηκαν γι' αυτό το ξύλινο κουτί, και εγώ με τη σειρά μου θα θυσιαστώ για τα μυρμήγκια που ποδοπατούσα σαν μικρό μικρό παιδί. Περιέργως έχει καλή ηχομόνωση, γιατί όσο και να φωνάζω ούτε ο καντηλανάφτης δεν ακούει τα ουρλιαχτά μου.

Ο κίνδυνος του κόκκινου έσταξε σε σταγόνες, ενώ η αγάπη θάφτηκε στο χώμα με την αιμογλοβίνη της. Το μπλε σκορπίζει τον φόβο της σκλαβιάς. Τα βιολετί λουλούδια σαπίζουν με τη μελωδία του μαύρου θανάτου και εγώ αναμένω την έξοδο της ψυχής μου, να βυθιστώ στην επιθυμία της μονωδίας μου.

ΔΟΚΙΜΙΟ

Άννα Φράγκου

Αντίδοτο στη σχολική βία οι φορείς αγωγής

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται για τις έντονες αντιφάσεις της σε όλους τους τομείς της ζωής. Ιδιαίτερα καθοριστικές είναι οι αντιθέσεις που παρουσιάζονται στον χώρο της ανθρωπίνης υπόστασης, αφού, από το ένα μέρος γίνεται προσπάθεια για τη βελτίωση της ανθρώπινης ζωής και από το άλλο υποβαθμίζεται η αξία άνθρωπος. Η επιθετικότητα, που ορίζεται ως η εχθρική στάση, η εξόρμηση και η βίαιη αντίθεση ανθρώπου προς άνθρωπο, αποτελούν σημεία των καιρών μας και εκδηλώνονται με τη βία που αποτελεί την ακρότατη μορφή τους.

Πολλοί ερευνητές έχουν προσπαθήσει να αποκωδικοποιήσουν τον πολύμορφο και πολυσύνθετο όρο “βία”, με πιο τρανό παράδειγμα αυτό του Αυστριακού νευρολόγου και ψυχιάτρου Σίγκμουντ Φρόιντ, ο οποίος υποστήριξε σθεναρά πως η επιθετικότητα είναι η έμφυτη τάση του ανθρώπου που υπηρετεί την επιθυμία του να ζήσει και να αυτοσυντηρηθεί (“Τα ένστικτα και οι αντιξοότητές τους”, 1915). Ωστόσο, πολλοί είναι και οι ειδικοί που επισημαίνουν ότι η βιαιότητα

προκαλείται από το εκάστοτε κοινωνικό περιβάλλον και ότι δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά στο ένστικτο επιβίωσης του ατόμου και μ' αυτόν τον τρόπο να συγκαλύψει ουσιαστικά τις αδυναμίες ενός ευνομούμενου και δημοκρατικού κράτους να προστατέψει τα μέλη του από φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας. Γίνεται αντιληπτό λοιπόν, πως τα αίτια της βίας δεν έχουν εξακριβωθεί πλήρως. Η επικρατούσα άποψη βέβαια είναι αυτή που υποστηρίζει τον συγκερασμό ενδόμυχων τάσεων και κοινωνικών ερεθισμάτων στην εμφάνιση ανάλογων συμπεριφορών.

Ασφαλώς η βία πάντοτε βρισκόταν και εξακολουθεί να βρίσκεται στην προτεραιότητα των προβλημάτων για τα οποία αναζητούνται επείγουσες λύσεις. Το μεγάλο πρόβλημα της βίας εκδηλώνεται με πολλές και ποικίλες μορφές και ταλαιπωρεί όλες τις κοινωνικές ομάδες τόσο στη χώρα μας όσο και σε παγκόσμια κλίμακα. Με τη χρήση του όρου "βία" δε νοούνται μόνο οι μορφές βίας στις οποίες αντιδρούν παγκόσμιои οργανισμοί και κρατικές υπηρεσίες, διότι εκτός από τη βία των πολέμων και της εγκληματικότητας, υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία μορφών βίαιης συμπεριφοράς που εκδηλώνεται, λιγότερο ή περισσότερο, σε όλες τις πλευρές και τους χώρους της κοινωνίας. Το ερώτημα είναι γιατί γοητεύει η βία και γιατί, ιδιαίτερα στα σχολεία, βρίσκονται σε έξαρση φαινόμενα εκφοβισμού και κακοποίησης μαθητών από συμμαθητές τους, αλλά και εκδηλώσεις βίαιων συμπεριφορών ακόμη και προς άψυχα αντικείμενα.

Μια πολύ συνηθισμένη εικόνα στις τάξεις των δημοσίων σχολείων είναι οι μπουτζούρες μικρών και μεγάλων μαθητών πάνω στα θρανία τους, κατά τη διάρκεια μάλιστα της διδακτικής ώρας εκφράζοντας έτσι τη βαρεμάρα τους, την απογοήτευση και την ανάγκη να ξεφύγουν από ένα σχολείο που εγκλωβίζει τη σκέψη τους και δεν τους παρέχει τη

δυνατότητα να είναι δημιουργικοί. Το να μην διατηρούν καθάρτα θρανία τους οι μαθητές δείχνει την απαξίωσή τους για το σχολείο, τον εκπαιδευτικό και τη μάθηση. Βανδαλίζουν τα παιδιά τα θρανία τους, επειδή δεν τα αγαπάνε και προφανώς δεν αγαπάνε το σχολείο, γιατί δεν τους προσφέρει τη χαρά της δημιουργίας και γι' αυτό το περιφρονούν και το βανδαλίζουν, με τον χειρότερο κάποιες φορές τρόπο. Σε περιπτώσεις ακραίες, όπως οι μεγάλες καταλήψεις, έχουν καταγραφεί ακόμα και περιστατικά εμπρησμών σχολείων και μεγάλες υλικές φθορές.

Η βία μεταξύ μαθητών, ο εκφοβισμός και η κακοποίηση ή αλλιώς bullying είναι η κατάσταση, κατά την οποία ασκείται εσκεμμένη, απρόκλητη, συστηματική και επαναλαμβανόμενη βία και επιθετική συμπεριφορά με σκοπό την επιβολή, την καταδυνάστευση και την πρόκληση σωματικού και ψυχικού πόνου ή αναστάτωσης σε μαθητές από συμμαθητές τους, εντός και εκτός σχολείου (Εταιρία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου). Μάλιστα, έρευνα του “Χαμόγελου του Παιδιού” που διεξήχθη το 2023 σε δείγμα 2.293 παιδιών από όλες τις σχολικές βαθμίδες έδειξε ότι ένα στα τρία (1/3) παιδιά στην Ελλάδα έχει δεχθεί / δέχεται σχολικό εκφοβισμό.

Η ενδοσχολική βία εκδηλώνεται τις περισσότερες φορές απέναντι σε μαθητές που είναι “διαφορετικοί”· μειονότητες, μετανάστες, παιδιά με χαμηλό μορφωτικό και βιοτικό επίπεδο, διαφορετικής καταγωγής και ιδεολογίας, με ιδιαιτερότητες στη γλώσσα και τις επιλογές, αλλά και παιδιά που εμφανίζουν σωματικές και νοητικές αδυναμίες. Επιπλέον, λαμβάνει ποικίλες μορφές με κυριότερη αυτή της σωματικής βίας που εκδηλώνεται με χτυπήματα, κλωτσιές, γροθιές, τσιμπήματα, σπρώξιμο, τράβηγμα μαλλιών και καταστροφή προσωπικών αντικειμένων του θύματος από τους

δήθεν δυνατούς του σχολείου. Η βία όμως, μπορεί να εκφραστεί και με πιο έμμεσους και πιο δύσκολα αντιληπτούς – και γι' αυτό πιο επώδυνους – τρόπους: ψυχολογικά, με κοινωνική απομόνωση ή αγνόηση του παιδιού, με απειλές, κοροϊδία, ειρωνεία, βρίσιμο, διάδοση ψευδούς φήμης, σαρκασμό, συκοφαντικές ζωγραφιές, παρατσούκλια και άσχημα σχόλια για φυλετική και εθνική καταγωγή, πεποιθήσεις και θρησκεία, αναπηρία και χρόνια πάθηση, οικογενειακή και οικονομική κατάσταση, σεξουαλικό προσανατολισμό και χαρακτηριστικά φύλου.

Σχολικό εκφοβισμό εκφράζουν νέοι με καθ' ἑξίν βίαιες συμπεριφορές που ενισχύονται από το οικογενειακό περιβάλλον, με ελλιπώς ανεπτυγμένες επικοινωνιακές δεξιότητες, που επηρεάζονται εύκολα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα πρότυπα που αυτά προβάλλουν. Τα παιδιά αυτά προέρχονται συνήθως από προβληματικές οικογένειες, χωρίς αγάπη και αποδοχή, που τα παραμελούν και δεν τα στηρίζουν επαρκώς. Το παιδί μπορεί να ζει με γονείς που δεν είναι στο σπίτι ή είναι πολύ κουρασμένοι για να του δώσουν χρόνο και προσοχή. Μπορεί, επίσης, να συμβεί σε σπίτια όπου οι γονείς είναι απαθείς και δεν έχουν την επιθυμία να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες των παιδιών τους ή ακόμα είναι υπερβολικά ανεκτικοί και τους δίνουν ελάχιστους κανόνες και ελάχιστη καθοδήγηση, με αποτέλεσμα τα ίδια τα παιδιά να προσπαθήσουν να ελέγξουν τους συνομηλίκους τους.

Επιπρόσθετα, στον εκφοβισμό οδηγούνται παιδιά που έχουν πέσει και τα ίδια θύματα κακοποίησης και εκφοβισμού, που βίωσαν από πολύ νωρίς τις ανισότητες, τον ρατσισμό και την κοινωνική απομόνωση και επιθυμούν να εκτονώσουν – ως αντεκδίκηση για τα σκληρά βιώματά τους – τη βία που εισέπραξαν στους συμμαθητές τους, στο

πρόσωπο των οποίων βλέπουν την κοινωνική αδικία που υποσυνείδητα νομίζουν ότι θα εκδικηθούν. Οι “θύτες” επιζητούν την προσοχή και την επιβεβαίωση των άλλων και έχουν ανάγκη την επίδειξη δύναμης, την αυτοπροβολή και την επιβολή σε αδύναμους συμμαθητές τους, προκειμένου να νιώσουν οι ίδιοι καλύτερα για τον εαυτό τους, να τονώσουν την αυτοπεποίθησή τους, να βιώσουν το αίσθημα του “άνηκειν”, να γίνουν δημοφιλείς και άρα αποδεκτοί από τους συνομηλίκους τους. Τα παιδιά αυτά δεν έχουν ενσυναίσθηση, στόχους και ιδανικά, ζηλεύουν και είναι μετέωρα, ανασφαλή, δίχως ηθικές αξίες να τα διέπουν.

Τα θύματα από την άλλη, είναι ντροπαλά, ήσυχα και συνεσταλμένα παιδιά, τα οποία είναι συνήθως εμφανώς समात्मικά “υποδέστερα” του θύτη, καθώς είναι πιο αδύναμα και ηλικιακά μικρότερα. Παράλληλα, δεν μπορούν να αμυνθούν και όταν το κάνουν γίνονται στόχος για ειρωνικά και κοροϊδευτικά σχόλια. Αποδοκιμάζονται από τους συμμαθητές τους, αντιμετωπίζονται καχύποπτα και δεν διαθέτουν πολλούς φίλους. Εμφανίζονται τρομαγμένα και διστακτικά και, εξαιτίας του εκφοβισμού που βιώνουν, καταλήγουν να αναπτύσσουν συμπλέγματα κατωτερότητας, μοναξιά και θλίψη, να απουσιάζουν ή και να παρατούν το σχολείο, να αναπτύσσουν αρνητική αυτοεικόνα, κατάθλιψη, να βλάπτουν τον εαυτό τους ή να οδηγούνται ακόμα και στην αυτοκτονία. Η αλλαγή συμπεριφοράς εκδηλώνεται με το να είναι αντικοινωνικό το παιδί, να σταματά τις εξωσχολικές δραστηριότητες, να αρνείται να πάει στο σχολείο, να νιώθει φόβο, άγχος, αγωνία και ντροπή, να κλείνεται στον εαυτό του ή ακόμα χειρότερα να κάνει και σκέψεις αυτοκαταστροφικές.

Φυσικά, οι συνέπειες του bullying ακολουθούν τους θύτες και τα θύματα και στην ενήλικη ζωή, όπως υποστηρίζει η

Ellen Walser deLara, οικογενειακή θεραπεύτρια και καθηγήτρια κοινωνικής εργασίας στο Πανεπιστήμιο των Συρακουσών. Έχει πάρει συνέντευξη από περισσότερα από 800 άτομα ηλικίας 18 έως 65 ετών σχετικά με τις συνεχιζόμενες επιπτώσεις του εκφοβισμού. Επειδή η ερευνήτρια έχει δει ένα ξεχωριστό μοτίβο να αναδύεται σε ενήλικες που είχαν υποστεί έντονο εκφοβισμό, στο βιβλίο της *Bullying Scars* (2016) εισήγαγε ένα όνομα για το σύνολο των συμπτωμάτων που συναντά συχνά: “σύνδρομο ενηλίκων μετά τον εκφοβισμό” ή APBS. Η έρευνα δείχνει ότι χρόνια μετά την κακομεταχείριση, τα άτομα μετά τον εκφοβισμό συνήθως έχουν προβλήματα εμπιστοσύνης και αυτοεκτίμησης ή αναπτύσσουν ψυχιατρικά προβλήματα και βασίζονται σε φαγητό, αλκοόλ ή ναρκωτικά για να αντεπεξέλθουν. Η DeLara λέει ότι από ορισμένες απόψεις, το APBS είναι παρόμοιο με τη διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD), στην οποία οι άνθρωποι που είχαν τρομακτικές εμπειρίες αναπτύσσουν μια μειωμένη αντίδραση “μάχης ή φυγής”. Τόσο το APBS όσο και το PTSD μπορούν να οδηγήσουν σε διαρκή θυμό ή άγχος, κατάχρηση ουσιών, κακοποιημένη αυτοεκτίμηση και προβλήματα σχέσεων.

“Τις πταίει”; θα μπορούσε να είναι ένα αμείλικτο ερώτημα προς τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς, την πολιτική, τη θρησκευτική και δικαστική εξουσία, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.) και γενικότερα σε όλους τους πνευματικούς ανθρώπους. Στην πραγματικότητα δικαιώματα και υποχρεώσεις αποτελούν πολλές φορές δύο όψεις του ίδιου νομίσματος: από τη μια πλευρά η απόλαυση ενός δικαιώματος προϋποθέτει τον σεβασμό του από τους άλλους, από την άλλη πλευρά όμως συνδέεται με την υποχρέωση το δικαίωμα να ασκείται με σεβασμό στους άλλους. Από τη σκοπιά των παραπάνω παρατηρήσεων, γίνεται εμφανές ότι

τελικά κάθε δικαίωμα δεν αποτελεί μόνο πολύτιμο αγαθό, αλλά μπορεί να λειτουργήσει και ως πιθανή απειλή για άλλα δικαιώματα.

Οι θεσμικές εγγυήσεις (νομοθετικά όργανα – δικαστήρια) δεν αναιρούν την ευθύνη όλων μας κατά την απόλαυση των δικαιωμάτων μας και τη σημασία του αμοιβαίου σεβασμού για την πρόληψη των συγκρούσεων. Ο αμοιβαίος σεβασμός πρέπει να θεωρείται ως ευκαιρία εποικοδομητικής συνύπαρξης και οι μαθητές/τριες πρέπει να αντιληφθούν ότι το σχολείο είναι “δικό τους” και για αυτό οφείλουν να το διατηρούν καθαρό και να το προστατεύουν από κάθε είδους βανδαλισμό. Για να το νιώσουν όμως δικό τους, είναι αναγκαίο πρώτον, οι γονείς να διδάξουν στα παιδιά την έννοια και την ουσία του σεβασμού και δεύτερον, οι εκπαιδευτικοί, σε συνεργασία με τους γονείς, να παλέψουν για να δώσουν στο σύγχρονο, ελληνικό δημόσιο σχολείο τη λάμψη και την αξία που οφείλει να έχει. Δημιουργική διδασκαλία σημαίνει η προαγωγή της ελευθερίας σκέψης και έκφρασης των νέων που είναι αναγκαία για την πνευματική ανάπτυξή τους και συνεπώς, χρειάζεται να αναπροσαρμοστεί ο τρόπος διδασκαλίας σ’ όλο τον εκπαιδευτικό ιστό και να δοθούν τα περιθώρια για ανάπτυξη διαλόγου και αυτενέργειας.

Εάν δεν αγαπήσουν τα παιδιά το σχολείο και εάν δε μάθουν να σέβονται, θα μπουρδώνουν τα θρανία, θα απαξιώνουν τον εκπαιδευτικό, θα υβρίζουν τον γονιό, θα έρχονται σε σύγκρουση με τους συμμαθητές/τριές τους. Ωστόσο, η ασφάλεια της σχολικής κοινότητας είναι υποχρέωση όλων – των επίσημων κρατικών φορέων, των εκπαιδευτικών αλλά και των ίδιων των μαθητών και των γονέων τους. Το σχολείο καταρχάς, με κατάλληλο προγραμματισμό και οργάνωση μπορεί να αναδειχθεί σε πυρήνα γνώσης, αγωγής, καθώς και αντίστασης απέναντι σ’ όλα εκείνα που απειλούν

τον παιδαγωγικό του ρόλο.

Χρέος της σωστής και ευνομούμενης πολιτείας είναι να επενδύει σε προγράμματα πρώιμης παρέμβασης, όπως η στοχευμένη υποστήριξη – οικονομική και κοινωνική – των μαθητών και των γονέων τους, καθώς και η διευκόλυνση πρόσβασης σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Η παρουσία καλά εκπαιδευμένων ψυχολόγων στις σχολικές μονάδες είναι ουσιώδης για την παροχή έγκαιρης παρέμβασης και υποστήριξης τόσο για μαθητές, όσο και για εκπαιδευτικούς. Είναι αναγκαίο η σχολική κοινότητα να εστιάζει στην κοινωνική και συναισθηματική μάθηση των παιδιών από μικρή ηλικία, διδάσκοντας ενσυναίσθηση και δεξιότητες επίλυσης συγκρούσεων.

Όσοι υπηρετούν τη σχολική μάθηση και παιδεία οφείλουν, μέσα από την οργανωμένη ατομική και κυρίως τη συλλογική φροντίδα, εκτός των άλλων, να αντιτάξουν στο φαινόμενο της βίας, την ευπρέπεια, το ήθος και την άμιλλα. Οι αξίες αυτές συνιστούν την ηθική, η οποία λειτουργεί ως ασπίδα αντίστασης και προστασίας απέναντι σε κάθε πρόκληση και απειλή. Βέβαια, σε όλα αυτά θα συνδράμουν πρωτίστως οι αρχές και οι αξίες της φιλοσοφίας που επιβάλλεται να διέπουν τη δομή και το περιεχόμενο της παιδείας ως βασικού άξονα επιλογής και οργάνωσης από την ίδια την πολιτεία. Μέσα σ' αυτό το πνεύμα εντάσσεται η μαθητική μόρφωση και η αθλητική παιδεία. Παράλληλα, ρόλο σημαντικό απέναντι στην απειλή της βίας μπορεί να διαδραματίσει η παιδεία με την ευρεία έννοια, την ανθρωπιστική, όπως αυτή υπηρετείται και προάγεται από τον έντεχνο λόγο και γενικά από το σύνολο των τεχνών που ομολογουμένως εκλεπτύνουν τα συναισθήματα. Όλα αυτά, λοιπόν, συνιστούν τα αντίδοτα της βίας, πέρα από όλα εκείνα με τα οποία μια πολιτεία με τις νόμιμες αρχές της μπορεί να

αντιτάξει αποτελεσματικά στο απάνθρωπο και αντικοινωνικό αυτό φαινόμενο.

Ο διαρκής έλεγχος των παράνομων ηλεκτρονικών μέσων που εντελώς ανερυθρίαστα καταγράφουν και εμμέσως προτείνουν τρόπους και μέσα άσκησης της βίας, καθώς και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και πρωτίστως η τηλεόραση που μεταδίδει τα φαινόμενα βίας, όχι μόνο ως είδηση και ενημέρωση, αλλά και ως μανιώδη ενέργεια που αποσκοπεί στην αύξηση των ποσοστών τηλεθέασης, επιβάλλεται να επανεξετάσουν το ρόλο τους. Στα δημοκρατικά καθεστώτα η ενημέρωση είναι ελεύθερη και έτσι πρέπει να παραμείνει, ωστόσο η έννοια της ελευθερίας εμπεριέχει ως στοιχειώδες συστατικό της την ευθύνη.

Η πειθώ, λοιπόν, ως ενδεδειγμένη μέθοδος επιβολής, χρησιμοποιεί ως μέσα της τον αυταναγκασμό, την πειστική επιχειρηματολογία, την αλήθεια και την αποκάλυψη της πλάνης, τον σεβασμό κάθε νόμιμης αρχής, την αναγνώριση των ηθικών αξιών και ιδεών, την ανοχή, τη συγγνώμη και τον σεβασμό της αντίθετης άποψης, τη συναγωγή λογικών συμπερασμάτων, τα πορίσματα μιας αντικειμενικής έρευνας, την πραότητα, την ψυχραιμία, την ευστροφία και την οξύτητα πνεύματος. Πόσο δίκιο έχει ο ιστορικός Ξενοφώντας στα Απομνημονεύματά του που τονίζει ότι “εκείνος που έχει την τόλμη να ασκεί βία, θα χρειαστεί πολλούς βοηθούς, ενώ εκείνος που έχει την ικανότητα να πείθει, κανένα”.

Είναι κοινά παραδεκτό ότι το σχολείο και η οικογένεια είναι το αντίδοτο στη βία. Αναλογικά με το μερίδιο ευθύνης τους οι γονείς πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί, καθώς τα παιδιά αναπαράγουν το γονεϊκό τους πρότυπο. Η επιμόρφωση, η έρευνα και η διάνοιξη καναλιών επικοινωνίας με τα παιδιά τους είναι απαραίτητες. Οι γονείς πρέπει να επαγρυπνούν όσον αφορά τις αλλαγές της συμπεριφοράς του παι-

διού τους και καλό είναι να αποφεύγονται οι ακραίες αντιδράσεις ακόμα και αν τα ίδια τα παιδιά έχουν κάνει λάθη και έχουν εμπλακεί δηλαδή σε επικίνδυνες συμπεριφορές. Είναι σημαντικό τα παιδιά να αισθανθούν ότι οι γονείς/κηδεμόνες τους θα λειτουργήσουν υποστηρικτικά και χωρίς να επιδεικνύουν αυστηρό ύφος και διάθεση τιμωρητική, καθώς αυτά μπορεί να έχουν τα αντίθετα αποτελέσματα. Η διακριτικότητα και η αποφυγή άσκησης κριτικής είναι κάτι πολύ σημαντικό για να καταφέρουν οι γονείς να κάνουν το παιδί να νιώσει ασφάλεια, αποφεύγοντας να δείξουν το άγχος και την αμηχανία – που πιθανότατα να έχουν μπροστά σε οποιαδήποτε δύσκολη κατάσταση– μπορώντας ακόμη να αναζητήσουν υποστήριξη από επαγγελματίες δικηγόρους, ψυχολόγους και εκπαιδευτικούς, ώστε να λάβουν απευθείας κοινωνική και νομική στήριξη.

Το πιο σημαντικό όλων είναι, βέβαια, η πρόληψη και για τον λόγο αυτό πρέπει όλοι οι ενδιαφερόμενοι στη διαπαιδαγώγηση των νέων να ξεκινούν όλοι μαζί και από πολύ νωρίς. Στον 21ο αιώνα, που προχωρεί με άλματα, τα προβλήματα παιδείας, εκπαίδευσης-μόρφωσης είναι ζωτικής σημασίας. Προτιμότερο να είμαστε «Προμηθείς» και ας μη γελιόμαστε ότι η βία στην εποχή μας είναι μόδα και δεν αντιμετωπίζεται εύκολα μόνο με λογικά επιχειρήματα.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ανθή Δολιώτη

Ξέρω

Κάποια βράδια σαν αυτά
με ξυπνούν
απ' τις ξεθωριασμένες κραυγές
κάτι ξεχασμένοι εφιάλτες.

ξεψαχνίζοντας σπιθαμή προς σπιθαμή τον ουρανό
βρίσκω σύννεφα αιμάτινα
βουτηγμένα σε πυροβολισμούς

ο ουρανός, αγιογραφία ενός μικρού ψιθύρου, ενός μικρού
μυαλού, ενός μικρού ανθρώπου που
έλεγε
πως έκανε κάτι μεγάλο στον μικρό του κόσμο·
απορώ με το θέαμα
ψάχνω να βρω το λάθος
κάποια αιχμή κάποια υπόνοια..

Ξέρω·
ξέρω καλά τον μικρό κόσμο

ξέρω το μικρό μυαλό και τον μικρό άνθρωπο και τον
ψίθυρο.

τον ακούω τον ψίθυρο

βλέπω την αγιογραφία μου στον ουρανό.

δεν ξέρω

πώς άλλαξαν τα μεγέθη

οι μεγάλες πράξεις συρρικνώθηκαν

τις βλέπω να περνούν

σαν πομπή αναπήρων πολέμου

σαν ορχήστρα που θρηνεί

γυρίζω το βλέμμα.

προσποιούμαι ότι δεν βλέπω τον καθρέφτη

η αγιογραφία παίρνει μαζί της τον εφιάλτη και χάνεται

περιμένω να ξανάρθει

Κωνσταντίνος Ξούριας

Ολετήρας Τελαμώνος

Έφερε φθορά και χώμα
και πλοία με εβένινα πανιά
η θάλασσά σου, Τελαμώνά
Άλικά μάτια και Φωτιά

Τέφρα, σκόνη, μελανή στάχτη,
η φλόγα ετούτου του τσιγάρου
Στο αγέρι, πάνω απ' το φράχτη,
πάνω απ' τον φόβο του χειμάρρου.

Μακριά φύγε, ψηλά πέτα
γίνε ο ήλιος ένα δείλι
στο ένα χέρι μαύρη πέτρα
στο άλλο κατάλευκο μαντίλι

Ανέμισέ το, σε θυμάται
χρυσή η σιωπή, για όσους πονάτε.
Ψυχρό φύλλο, τομάρι αέρα
πρώτα μισός,

μετά θεός,
τώρα ένα τίποτα,
Πατέρα.

Γιώργος Φωτέας

Ο Κανέννας

Η ονειρεμένη Ιθάκη
Μόνο στα όνειρά μου ονειρεμένη μένει.
Πολλά έχουν αλλάξει τους χρόνους
τους πολλούς που λείπω.
Πλέον οι μνηστήρες σε κάθε γωνία καραδοκούν
την εξουσία μου γυρεύουν.
Η ψύχρα της Πηνελόπης
σαν του Αιγαίου τα κρύα τα νερά φαντάζει.
Ξένη μου 'ναι σαν κάθε άλλη ξένη που έχω
γνωρίσει στα ταξίδια μου.
Οι γνωστοί μου καιρό έχουν χαθεί.
Ένα πέπλο χρώματος μένει για να τους θυμάμαι.
Πολλά έχουν αλλάξει τους χρόνους
τους πολλούς που λείπω.
Εγώ έχω αλλάξει.
Του ταξιδιού την αρμύρα ερωτεύτηκα.
Τα θεόρατα κύματα συντροφιά μου κάνουν.
Το σάπιο ξύλο το ταπεινό, μα αληθινό,
μου είναι σπίτι.

Και καμιά φορά -
Όταν θέλω την ζεστασιά μιας αγκαλιάς να νιώσω
Το κάψιμο ενός καλού ποτού να γευτώ -
Σε ξένες ακτές αγκυροβολώ,
Στην προσωρινή συντροφιά μου
με το όνομα «Κανένας» συστήνομαι,
Ένα δυο ποτήρια κατεβάζω και ύστερα φεύγω.
Μια θυσία ήταν αρκετή,
να κάνουν τα πανιά μου να φουσκώσουν.
Η επιστροφή όμως,
μια νέα Ιφιγένεια απαιτεί.
Αυτή δεν θα βρει το τέλος της
πάνω στο μάρμαρο σφαγμένη.
Αλλά πάνω στο μάρμαρο ενός θρόνου
γερασμένη.
Περιτριγυρισμένη από γελωτοποιούς
Και όταν δει στα ήρεμα νερά,
Τα άσπρα τα μαλλιά ενός ξένου ανθρώπου,
Τις βαθιές ρυτίδες ενός απατεώνα,

Θα καταλάβει
ότι αυτός που το σώμα κατοικεί,
Είναι ένας Κανένας.
Τα βαθιά νερά,
όπως τα κοιτώ,
Ξένη αντανάκλαση δεν δείχνουν.
Τα φουρτουνιασμένα νερά
κορώνα στο κεφάλι στολίζουν.
Βασίλειο, το πλοίο όλο.
Βασιλιάς, ο ναύτης μόνο.

Σοφία Χατζηφιλιππίδη

Οι Έκπτωτοι

I

“Better to reign in Hell, than to serve in Heaven” — Lucifer

John Milton, *Paradise Lost*, book I, v. 263

η Οϊζύς ήταν η δική μου κατάρρα
ξερίζωσε τα μαλλιά Μου
λύγισε τον λαιμό Μου
έκανε το όνομά Μου *entrée* των διψασμένων για αγάπη
τα νύχια της έσκισαν το δέρμα Μου, αλλά αίμα δεν υπήρχε
να χυθεί
το στήθος Μου θρόνος της
το στήθος Μου που τόσο είχε φουσκώσει από ξανθιές
μπούκλες, τώρα βρεγμένες από δάκρυα οργής, χρυσές
πανοπλίες νικημένων και φτερά φτιαγμένα από αυτόν
έναντι καρδιάς
το σώμα της πάνω σε μια συγγνώμη που Με συνθλίβει, που
δεν θα πω ποτέ
μια συγγνώμη που όσο περνάει ο καιρός ελαφραίνει, όπως το
στέμμα του γέρου βασιλιά
Με είχε σκλαβώσει η τελειότητα σαν αιώνια έβδομη ημέρα

όμως Εγώ και αυτή η θεά που αρέσκεται με θρόνους και
τιμωρίες ξέρουμε πολύ καλά πως δεν υπάρχει έβδομη
ημέρα
πως χωρίς Εμένα, ούτε το φως δεν θα είχε έρθει στη γη
Με οικτίζουν οι άγγελοι από ψηλά όπως τα πουλιά τους
ανθρώπους
στα αναρίθμητα τους μάτια τους καθρεπτίζεται ο Εαυτός
Μου, αστέρι που πέφτει
Με έριξε η περηφάνεια στα έγκατα της γης
σκουπίσα τις στάχτες από το χώμα και άναψα μια φωτιά,
έφτιαξα και Εγώ το σπιτικό Μου
χάλεσα τις γυναίκες που τόσο Με είχαν αγαπήσει και τους
χάρισα σκουπόξυλα μαγικά, καρφίτσες που τις κολλάνε
στον νυχτερινό ουρανό
οικογένεια άστρων τώρα πια μαζευτήκαμε γύρω από την
φωτιά και χορέψαμε, αγκαλιαστήκαμε, φιληθήκαμε, ενώ
ξετυλιγόταν η μεγαλύτερη νύχτα που έχει γνωρίσει η γη

II

“Be it so, for I submit: his doom is fair, That dust I am, and shall to dust
return”— Adam

John Milton, *Paradise Lost*, book X, v. 769-770

η Οϊζύς έχει ριχτεί πάνω μου σαν κατάρα
έχει ξεριζώσει τα μάτια μου και έχει γεμίσει την κοιλιά της
με το αίμα μου, τελικά δεν είμαστε μόνο εμείς οι
άνθρωποι που διψάμε για ζωή
το χέρι της, βαρύ, με στραγγαλίζει και ένας λυγμός,
κολλημένος στον λαιμό μου δίπλα στο σάπιο κομμάτι
μήλου, με πνίγει
ήρθε να θρονιαστεί πάνω στο στήθος μου με τις συγγνώμες
που δεν έχω καταφέρει να Του πω για μαξιλάρια

συγγνώμες μου χλιασμένες από τα δάκρυα που λεκιάζουν τα
πνευμόνια μου
η αγνότητα με έσφαξε, αρνί την άνοιξη
η αισχύνη με έκρυψε, κάτω από βαριά φύλλου σκιά
η μετάνοια με κρέμασε, από ξένου τόπου συκιά
όμως εγώ και αυτή η Θεά που μου έχει κάνει την καρδιά
χαλκομανία ξέρουμε πολύ καλά πως δεν έχω περάσει όλη
μου την ζωή κουλουριασμένος κάτω από μια σκιά,
πως το φως έλαμψε πάνω στην ψυχή μου για μια στιγμή
πριν με εγκαταλείψει, αφήνοντας με να ψάχνω τον εαυτό
μου από τον οποίο έχω σουβενίρ μόνο μια κλεφτή ματιά.

ΣΤΙΧΟΙ

Σάιμον Ζόμα

Ο παπα-Ηλίας

Θα διηγηθώ σε σας τώρα κι εγώ μια ιστορία
που αφορά έναν παπά που λέγανε Ηλίας

Έφυγε απ' το χωριό ο παπάς να πάει στην Αθήνα
διακοπές να κάνει και για να περάσει φίνα

Γύρισε από και ο παπάς και είχε μερακλώσει
εάν δεν είσαι χριστιανός τώρα θα σε σκοτώσει

Επήγε πάλι στο χωριό ο παπάς, γύρισε σπίτι
και του βγήκαν οι διακοπές γρήγορα από τη μύτη

Γιατί αυτό αντίκρισε και άρχισε να γαβγίζει
κλέφτες το σπίτι του παπά το είχαν μαγαρίσει

Ληστές και κλέφτες μού πήραν τα λεφτά μου
αυτό φώναζε και έλεγε, μου πήραν τον παρά μου

Τότε αποφάσισε γοργά να πάει στο τμήμα

πριν το εγκεφαλικό τον στείλει μεσ' στο μνήμα

Ακούστε με τι έπαθα μου κλέψαν τα δικά μου
όλες τις ράβδους του χρυσού και τα καλά κρασά μου

Ο διοικητής επήγγε και του φίλησε το χέρι
αλλά ο παπάς θα σκότωνε αν κράταγε μαχαίρι

Τα νεύρα είχαν γίνει χειρότερα τσατάλια
ωρούτανε και φώναζε στο τμήμα στα παρτάλια

Πηγαίνει στον αρχηγό μπροστά εκεί να του μιλήσει
στον διοικητή τον φίλο του να τα ξεκαθαρίσει

Φίλε καλέ και Διοικητά, στενέ μου συνεργάτη
όταν σε θέλει ο φίλος σου εσύ να βάζεις πλάτη

Ο διοικητής ο αρχηγός, μεγάλος της μαφίας
εκεί ήταν και κοίταζε με βλέμμα απορίας

Τι έπαθες παππούλη μου, Τι έπαθες Ηλία;
διοικητά μου κλέψανε όλη την περιουσία!

Πες μου λίγο παππούλη μου, γιατί θέλω να ξέρω
στον δικό μας τον νονό για να το αναφέρω

περίγραψε μου λίγο όλα τα κλοπιμαία
χαλάρωσε ηρεμιστική, όλα θα ναι ωραία

και τότε πήρε ο παππούλης αναπνοή μεγάλη
το κλοπιμαία να του πει, με όρεξη και χάρη

(όχι τραγουδιστά)

Λοιπόν, μου πήρανε: Το καλό μου το σερβίτσιο, τα καλά μου τα κουτάλια, πέντε ράβδους χρυσού, τα καλά μου τα κρασιά, κάτι βότκες που μου είχαν κάνει δώρο, δώδεκα πακέτα με πούρα Αβάνας, τέσσερις ναργιλέδες Περσικούς σπάνιους, δυο οικόπεδα που είχα στη Μάνη, δύο εκατομμύρια ευρώ σε κέρματα, τη λευκή μου τη χρυσόσκονη, δυο γλαστρούλες “ιδιαιότερες”, έναν πίνακα του Ντα Βίντσι, κάτι επίχρυσα παπούτσια, τα κλειδιά της Μερσεντές μου, το εξοχικό μου στη Σάμο, και το άλλο εξοχικό μου στη Μύκονο, και το ησυχαστήριο μου στην Ίο, τα κλειδιά του δεύτερου αμαξιού μου, τα κλειδιά της μοτοσυκλέτας μου, κάτι Bitcoins που είχα, και... αυτά τα ολίγα.

Τα άκουγε ο διοικητής, το γέλιο δεν κρατούσε
έκλαιγε από τον γέλωτα όσο ο παπάς μιλούσε

Ο Παπα-Λιάπης μας τον κοίταζε με το μισό του μάτι
θα έβγαζε στον διοικητή όλο του το άχτι

Ο διοικητής ήταν εκεί και συνέχιζε και γελούσε
από τότε νευρικό τον έπιασε και δεν εσταματούσε

Ο παπάς νευρίασε και άρχισε να βλαστημάει
άρχισε και του έλεγε τη μάνα πως του γαμ...
Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον!

Εσύ κύριε Διοικητά, του φώναζε με μένος
ούρλιαζε και του 'λεγε πως είναι γαμ...
Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον!

Γιατί γελάς διοικητά πού βρίσκεις το αστείο

έτσι σου ρίζω μια μπουνιά θα πας νοσοκομείο

Ο παπάς νευρίασε για πάντα και forever
είχε και κάτι μούσκουλα ωσάν του Σβατζενέγκερ

Ο διοικητής ηρέμησε και άρχισε να του 'ξηγάει
και ο παπάς απ' την τρέλα του να παραμιλάει

Ω συνεργέ καλέ, παπά μου και μαφιόζε
πλάκα σου έκανα εγώ και έγινε το σώσε

Εγώ τό 'κανα παπά το σπίτι σου άνω κάτω
έλα μην με παρεξηγάς και πάμε παρακάτω

Μια φαρσούλα σου 'κανα να σπάσουμε την πλάκα
εδώ τα 'χω τα πράγματά σου, μέσα σ' αυτή τη σάκα

Και τσαντίστηκε ο Ηλίας και άρχισε να τον βρίζει
η πλάκα που του έκανε να του ξαναγυρίσει

Τι μου τσαμπουνάς ρε συ και τι μου λες για πλάκα;
τα ακούς αυτά που μου λες ή κάνεις τον μαλ...
Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον!

Και τις φωνές τις σκέπασε ο ήχος της καμπάνας
ενώ στο τμήμα γινότανε ακόμα της πουτ...
Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον!

Πλακώθηκε λοιπόν ο παπάς με τον Διοικητή του
για το κόλπο που του 'κανε, για την όρεξή του

Έλαβε τέλος, φίλοι μου, η μικρή μας ιστορία

που αφορούσε τον παπά που λέγανε Ηλία

Το τραγουδάκι που είπα μην το παρεξηγείτε
αν όμως αυτό κάνατε να πα να γαμ...

Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον, Κύριε Ελέησον!

ΘΕΑΤΡΟ

Δέσποινα Μπουδούρη

Μαμά έρχομαι να στα πω!

ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟ ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΣΚΗΝΕΣ

Υπόθεση:

Η Ελένη, φοιτήτρια της Νομικής, σπουδάζει στην Αθήνα, ενώ η οικογένειά της είναι στην Θεσσαλονίκη. Μετά από καιρό αποφασίζει να τους επισκεφτεί, να τους μεταφέρει και τα νέα της...

Πρόσωπα:

Ελένη, η κόρη (22)

Μαρία, η μητέρα της Ελένης (45)

Γιώτα, η μητέρα της Μαρίας (67)

Στέλιος, η σχέση της Ελένης (21)

Σκηνή 1η

(Από την οπτική γωνία των θεατών)

Δεξιά της σκηνής, υπάρχει ένα τραπέζι, με τέσσερις καρέκλες, δύο από τη μία πλευρά, δύο από την άλλη. Στο τραπέζι κάθονται οι δύο μητέρες, η Μαρία και η Γιώτα.

Συζητάνε. Μπροστά τους υπάρχει μία τηλεόραση, ανοιχτή και ακούγονται ειδήσεις. Από τα αριστερά της σκηνής είναι η εξώπορτα του σπιτιού. Έξω, είναι σκοτάδι.

ΓΙΩΤΑ: (με ενθουσιασμό) Και τι ώρα είπες θα έρθει το κοριτσάκι μας;

ΜΑΡΙΑ: Πριν λίγο έφυγε το τρένο, θα με πάρει όπου να 'ναι!

ΓΙΩΤΑ: Ωραία! Καιρό έχω να την δω... (με μελαγχολία)

--Ακούγεται ήχος κινητού---

ΜΑΡΙΑ: Το Ελενάκι θα 'ναι! (με μεγάλη χαρά)

ΓΙΩΤΑ: Άντε καλέ, σήκωσέ το!

--Η Μαρία σηκώνει το κινητό της, με ένα μεγάλο χαμόγελο--

ΜΑΡΙΑ: Έλα Ελενάκι μου, τι κάνεις παιδί μου;

-Μετά από λίγα δευτερόλεπτα-

ΜΑΡΙΑ: Έχεις φάει τίποτε;

-Μετά από λίγα δευτερόλεπτα-

ΜΑΡΙΑ: Να μου προσέχεις, ναι;

-Μετά από λίγα δευτερόλεπτα-

ΜΑΡΙΑ: Ναι, ναι ξέρω... Η τεχνολογία είναι ανεπτυγμένη, άρα τα τρένα είναι πιο ασφαλή από παλιά, άρα να μην φοβάμαι...

-Μετά από λίγα δευτερόλεπτα-

ΜΑΡΙΑ: Σε περιμένουμε, και εγώ και η γιαγιά. Με το καλό να μας έρθεις να μας πεις τα νέα σου, που τόσο ανυπομονείς!

-Μετά από λίγα δευτερόλεπτα-

ΜΑΡΙΑ: Γεια σου παιδί μου!

-Κλείνει το κινητό, το ακουμπάει στο τραπέζι και ξανακάθεται απέναντι από την μητέρα της-

ΓΙΩΤΑ: Τι σου είπε;

ΜΑΡΙΑ: Τα γνωστά... Να μην ανησυχώ και τέτοια.

ΓΙΩΤΑ: Κατάλαβα... Τα ίδια μου έλεγες κι εσύ να σου θυ-

μίσω! Πάρε να 'χεις! Χα! Νόμιζες ήταν κάτι απλό το «Μην ανησυχείς»!

MARIA: Όχου, σταμάτα μωρέ... με το που βρίσκεις ευκαιρία.

ΓΙΩΤΑ: Να 'ναι καλά το Ελενάκι, να συνεχίσει να σου κάνει τα ίδια! (γελάει)

MARIA: Ε, εσύ δεν σταματάς βλέπω.

ΓΙΩΤΑ: Σταματάω, σταματάω.

MARIA: Εύγε.

ΓΙΩΤΑ: Αλλά καλά να πάθεις, να δεις τι όμορφα που είναι τα καψόνια (γελάει).

MARIA: Ε τι να σου πω.

ΓΙΩΤΑ: Τίποτε (συνεχίζει να γελάει).

MARIA: Πάω να κάτσω στον καναπέ να ακούσω λίγο τηλεόραση.

-Σηκώνεται-

ΓΙΩΤΑ: Έρχομαι κι εγώ!

MARIA: Ε βέβαια, να απομακρυνθώ εγώ από εσένα ένα μέτρο ποτέ;

ΓΙΩΤΑ: Όλο παράπονα!

-Σηκώνεται και αυτή-

ΓΙΩΤΑ: Άντε καλέ, προχώρα!

MARIA: Μάλιστα!

-Η Γιώτα κάθεται στην πολυθρόνα και βάζει τα πόδια της στο σκαμνί. Η Μαρία κάθεται ξαπλωμένη στον καναπέ και σκεπάζεται-

ΓΙΩΤΑ: Ειδήσεις θα δούμε;

MARIA: Τι θες να δεις;

ΓΙΩΤΑ: Τόσες σειρές έχει. Βάλε εκεί τίποτα!

MARIA: Έχει περάσει η ώρα, ε!

ΓΙΩΤΑ: Μάλιστα μαμάαα! (γελάει)

MARIA: Είσαι εσύ μία!

ΓΙΩΤΑ: Μία και μοναδική, το ξέρω!
 -Την κοιτάει και της χαμογελάει-
 ΜΑΡΙΑ: Αναρωτιέμαι τι θέλει η μικρή να μας πει, με τόση
 χαρά...
 ΓΙΩΤΑ: Όταν έρθει θα μάθουμε.
 ΜΑΡΙΑ: Ξέρεις...
 ΓΙΩΤΑ: Τι σου περνάει από το μυαλό Μαριώ;
 ΜΑΡΙΑ: Ο Στέλιος...
 ΓΙΩΤΑ: Αυτός ο ψηλάγκουρας, με μύτη στραβή, άσχημη
 απαπα, που το Ελενάκι τον κοίταζε και τον ερωτεύτηκε;
 ΜΑΡΙΑ: Είναι καλό παιδί, μαμά.
 ΓΙΩΤΑ: Μωρέ καλό παιδί, αλλά με μια μύτη, απαπα.
 ΜΑΡΙΑ: Άσε την μύτη τώρα.
 ΓΙΩΤΑ: Ήθελα να 'ξερα, ολόκληρη Αθήνα, αυτόν κοίταζε;
 ΜΑΡΙΑ: Πάψε μωρέ πια. Όπως έλεγα πριν με διακόψεις...
 ΓΙΩΤΑ: Την γκάστρωσε;
 ΜΑΡΙΑ: Πιο σεμνά μάνα. Αλλά ναι, αυτό σκεφτόμουν...
 ΓΙΩΤΑ: Ωωω, για σκέψου το Ελενάκι με κοιλίτσα, μωρέ!
 ΜΑΡΙΑ: Ας μην προτρέχουμε.
 ΓΙΩΤΑ: Θα δούμε, Μαριώ μου. Να ξημερώσει και βλέ-
 πουμε.

Σκηνή 2η

(Από την οπτική γωνία των θεατών)

Η ώρα έχει περάσει, είναι μεσάνυχτα. Η Γιώτα έχει αποκοιμηθεί στην πολυθρόνα, ενώ η Μαρία βλέπει μια σειρά. Ακούγονται φωνές από την σειρά. Ξαφνικά εμφανίζεται έκτακτο δελτίο ειδήσεων.

ΜΑΡΙΑ: Τί να έγινε πάλι;

(Δυναμώνει την τηλεόραση)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ: Καλησπέρα, κυρίες και κύριοι.

Σιδηροδρομικό δυστύχημα στα Τέμπη, σημειώνεται πριν από λίγο.

ΜΑΡΙΑ: Όχι! (λέει με κραυγή, που ξυπνά τη Γιώτα).

ΓΙΩΤΑ: Τι έγινε;

ΜΑΡΙΑ: Σας...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ: Σφοδρή, μετωπική σύγκρουση μιας επιβατικής αμαξοστοιχίας της εταιρείας Hellenic Train με μια εμπορική αμαξοστοιχία. Ο επιβατικός συρμός Intercity 62, που μετέφερε περισσότερους από 350 επιβάτες και εκτελούσε τη διαδρομή Αθήνα-Θεσσαλονίκη, συγκρούστηκε με την εμπορική αμαξοστοιχία 63503, που εκτελούσε το δρομολόγιο Θεσσαλονίκη-Λάρισα.

ΓΙΩΤΑ: (με δυνατή φωνή) Αν είναι δυνατόν!

ΜΑΡΙΑ: (με κραυγή και δάκρυα στα μάτια) Το Ελενάκι μου!

ΓΙΩΤΑ: Πάρε την τηλέφωνο, γρήγορα!

-Η Μαρία σηκώνεται και τρέχει προς το τραπέζι. Αρπάζει το κινητό της. Παίρνει την Ελένη-

ΜΑΡΙΑ: Καλεί... Σήκωσέ το Ελένη μου, σε παρακαλώ παιδί μου...

-Περνάει λίγα δευτερόλεπτα-

ΜΑΡΙΑ: Τίποτα... Ξαναπαίρνω...

-Περνάει λίγα δευτερόλεπτα-

ΜΑΡΙΑ: Τίποτα ξανά.

- Πετάνει το κινητό με δύναμη στο τραπέζι και κάθεται στην καρέκλα. Σκύβει κλαίγοντας, πάνω στα χέρια της-
-Σηκώνεται η Γιώτα και την πλησιάζει. Παίρνει καρέκλα και κάθεται δίπλα της. Την παίρνει αγκαλιά.

Σκηνή 3η

(Από την οπτική γωνία των θεατών)

Η Μαρία έχει αποκοιμηθεί πάνω στο τραπέζι. Η Γιώτα δεν βρίσκεται στην σκηνή. Επικρατεί ησυχία. Ακούγεται ο ήχος ξεκλειδώματος της πόρτας. Η εξώπορτα ανοίγει. Η Μαρία σηκώνει το κεφάλι της και κοιτάει προς την πόρτα.

ΜΑΡΙΑ: Ελένη; (με χαρά και τρέχει να την πάρει αγκαλιά)

ΕΛΕΝΗ: Μαμά μου! (με χαρά, την αγκαλιάζει)

ΜΑΡΙΑ: Ζεις! Το Ελενάκι μου ζει!

ΕΛΕΝΗ: Ναι μαμά μου, γιατί να μην ζω;

ΜΑΡΙΑ: Ακούστηκε στις ειδήσεις, ότι έγινε τροχαίο με το τρένο...

ΕΛΕΝΗ: Ανοησίες. Σου είπα, μια χαρά θα ήμουν. Όλο ανησυχείς.

ΜΑΡΙΑ: Έχεις δίκιο παιδί μου, έχεις δίκιο.

ΕΛΕΝΗ: Η γιαγιά;

ΜΑΡΙΑ: Εδώ είναι... (γυρνάει πίσω της να κοιτάξει, δεν είναι πουθενά) Εδώ καθόταν και με ζάλιζε μωρέ. Μέσα θα είναι και θα κοιμάται λογικά.

ΕΛΕΝΗ: Εντάξει μαμάκα!

ΜΑΡΙΑ: Για λέγε! (με χαρά)

-Την τραβάει προς το τραπέζι να κάτσουνε. Κάθονται και οι δύο αντικρίζοντας η μία την άλλη -

ΕΛΕΝΗ: Πόσο μου έχει λείψει αυτό, (της πιάνει το χέρι και της το χαϊδεύει) που καθόμαστε στο τραπέζι και μιλάμε οι δυο μας.

ΜΑΡΙΑ: Μεγάλωσες Ελενάκι μου... Ελενάκι μου, να σου κάνω μια ερώτηση;

ΕΛΕΝΗ: Ναι, μαμάκα!

ΜΑΡΙΑ: Το τρένο είναι εντάξει;

ΕΛΕΝΗ: Ναι, ρε μαμά. Τι έχεις πάθει και ρωτάς τόσο επίμονα;

ΜΑΡΙΑ: Γιατί άκουσα κάτι στις ειδήσεις...

-Την διακόπτει-

ΕΛΕΝΗ: Μα, πάψε με αυτό το τρένο, εδώ είμαι, μια χαρά είμαι. Τέλος.

ΜΑΡΙΑ: Έχεις δίκιο παιδί μου.

ΕΛΕΝΗ: (με χαρά γεμάτη) Μαμάα!

ΜΑΡΙΑ: (απαντάει με χαρά) Ναι, Ελενάκι μου!

ΕΛΕΝΗ: Θα...

ΜΑΡΙΑ: Ναι... (με αγωνία)

ΕΛΕΝΗ: Θα γίνεις...

-Ακούγεται η τηλεόραση, έκτακτο δελτίο-

-Η Μαρία τρομάζει και σηκώνεται όρθια. Πλησιάζει κοντά στην τηλεόραση. Η Ελένη όρθια κι αυτή, κάθεται από πίσω της-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ: Καλησπέρα, κυρίες και κύριοι. Έπειτα από πλάνα, που μας δόθηκαν από το μέρος του ατυχήματος, γνωρίζουμε και σύμφωνα με πληροφορίες που συλλέξαμε, γνωρίζουμε ότι από το πρώτο βαγόνι και ύστερα, οι επιβάτες, κατά μεγάλο ποσοστό, έχουν χάσει τη ζωή τους. Με μεγάλη θλίψη οι συγγενείς των θυμάτων έχουν μαζευτεί, να μάθουν αν οι δικοί τους είναι ζωντανοί ή έστω τραυματισμένοι, αλλά όχι νεκροί. Αν μάθουμε περαιτέρω πληροφορίες, θα σας ενημερώσουμε.

-Η Ελένη φεύγει από τη σκηνή-

ΜΑΡΙΑ: Άκουσες Ελενάκι;

-Γυρνάει πίσω της-

ΜΑΡΙΑ: Ελενάκι; (με τρόμο) Πού είσαι Ελενάκι;

ΓΙΩΤΑ: Μαριώ, τι φωνάζεις;

ΜΑΡΙΑ: Το Ελενάκι. Που πήγε το Ελενάκι;

ΓΙΩΤΑ: Μαριώ, τι λες; Η Ελένη δεν είναι εδώ. Ήταν στο τρένο.

ΜΑΡΙΑ: Εδώ ήταν μαμά. Καθόμασταν στο τραπέζι και ...

-Τη διακόπτει-

ΓΙΩΤΑ: Όχι, Μαρία. Η Ελένη δεν ήρθε ποτέ σπίτι.

ΜΑΡΙΑ: (με δυνατή φωνή) Ήρθε και καθίσαμε μαζί. Μαζί, όπως παλιά. Και μετά πήγε να μου πει τα νέα της, αλλά τη διέκοψε η τηλεόραση. Και από τότε έφυγε.

-Πηγαίνει πάνω κάτω στην σκηνή, με ανησυχία, ψάχνοντάς την και φωνάζοντας «Ελένη, Ελένη»-

ΓΙΩΤΑ: (φωνάζοντας) Δεν είναι εδώ. Το Ελενάκι μας δεν είναι εδώ.

ΜΑΡΙΑ:(φωνάζοντας επίσης) Εδώ είναι. Την είδα. Αλήθεια σου λέω.

ΓΙΩΤΑ: Ναι, αλλά στον ύπνο σου. Όχι, στην πραγματικότητα.

ΜΑΡΙΑ: (με κραυγή) Όχι!

-Η Γιώτα την πλησιάζει και την κρατάει από το μπράτσο-

ΓΙΩΤΑ: Δεν ζει, Μαριώ μου.

-Η Μαρία πέφτει κάτω στο πάτωμα, κραυγάζοντας με ψυχικό πόνο «Το Ελενάκι μου ζει», γονατίζει και καλύπτει το κεφάλι της με τα χέρια της-

ΜΑΡΙΑ: (με λυγμούς) Ζει. Δεν έχει πάθει τίποτε. Είναι μια χαρά, όπως μου είπε.

-Η Γιώτα γονατίζει και την παίρνει αγκαλιά-

ΓΙΩΤΑ: Προσπάθησε να πάρεις μονάχα μία ανάσα, να ξεθολώσεις.

ΜΑΡΙΑ: Το παιδί μου είναι καλά. Είναι μια χαρά.

ΓΙΩΤΑ: Σε ποιο βαγόνι ήταν το Ελενάκι μας;

ΜΑΡΙΑ: Στο πρώτο, να ήταν άνετα – άνετα. Όπως ήθελε.

-Για λίγα δευτερόλεπτα δεν μιλάει κανένας, επικρατεί

απόλυτη σιωπή. Η Μαρία σηκώνεται με νεύρα. Η Γιώτα έχει ξεσπάσει και αυτή σε κλάματα, σηκώνεται και κάθεται στην καρέκλα του τραπεζιού-

ΜΑΡΙΑ: (με δυνατή φωνή κατευθύνεται στην τηλεόραση)

Εσύ. Εσύ και οι ύψιστοι της χώρας αυτής. Μιας χώρας που μου πήρε το παιδί μέσα σε ένα ταξίδι. Και όχι μόνο το δικό μου, αλλά και πόσα άλλα. Εσύ που μου ανακοίνωσες, ότι το ίδιο μου το παιδί είναι νεκρό και σκεπασμένο με κάτι παλιοσίδερα τρένου.

-Τραβάει τα καλώδια της τηλεόρασης. Κραυγάζει και ξαναπέφτει στο πάτωμα, έχοντας αγκαλιά μια κορνίζα με τη φωτογραφία της Ελένης.

ΤΕΛΟΣ

GRAPHIC NOVEL

Χαρά Αντωνάκη

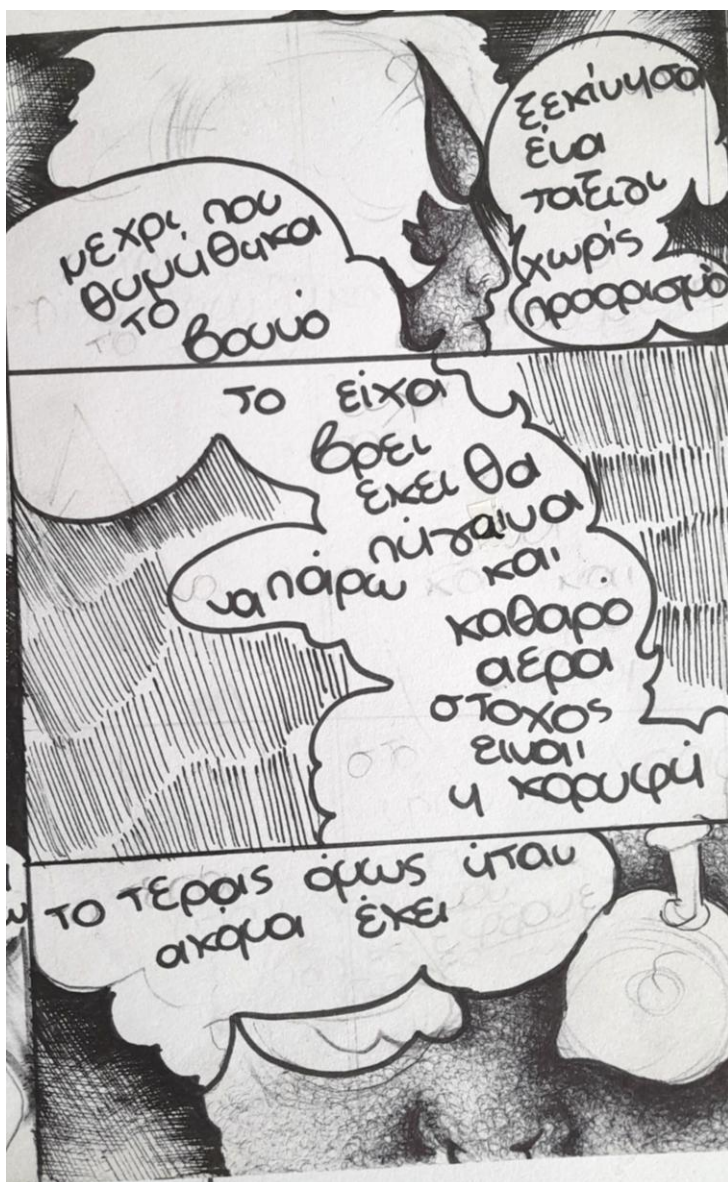

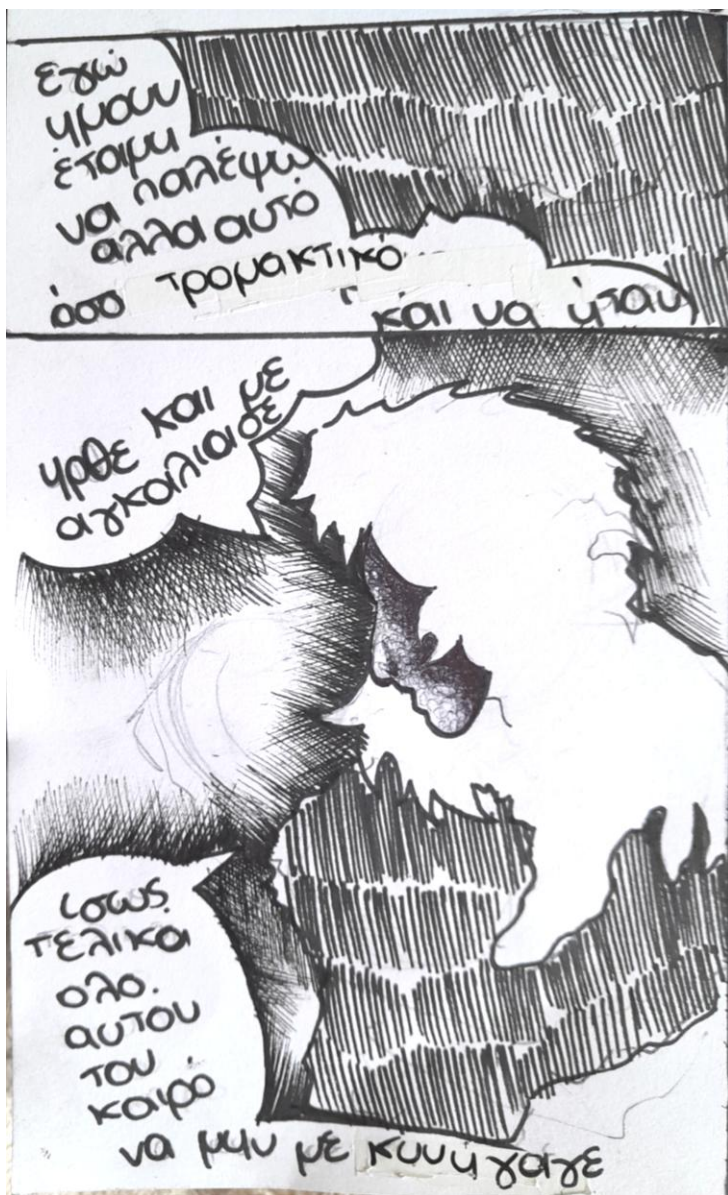

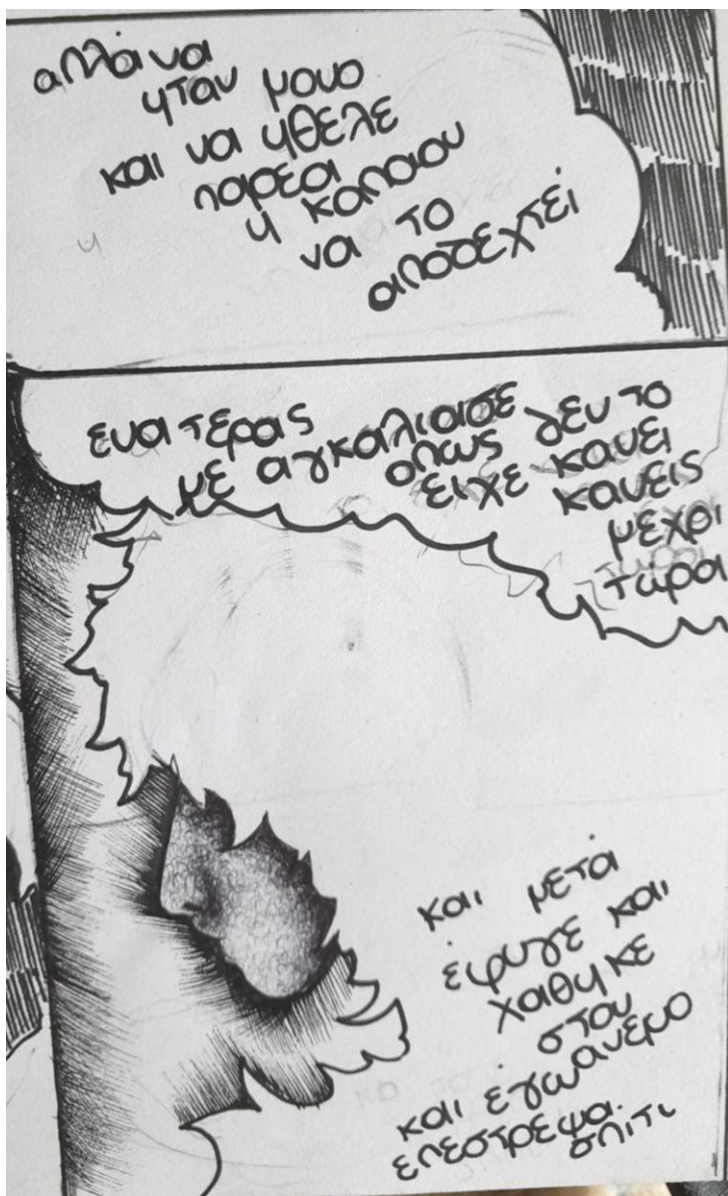

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΔΙΑΣΧΟΛΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ
ΛΥΚΕΙΩΝ Α' ΑΘΗΝΑΣ
«ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΡΜΑΟΣ»

Βραβευμένα έργα

Ε' Διαγωνισμού

2023-2024

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ
ΤΟΥ 2025 ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΤΕΝΙΚΗ
ΧΟΡΗΓΙΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
GUTENBERG
ΣΕ 200 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ
2ου ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ

ISBN: 978-618-82483-7-3